

Flacăra

revistă săptăminală ilustrată, editată de frontul unității socialiste

**Vizita de lucru în mu-
nicipiul Constanța,
în județele Dolj, Gorj,
Olt**

MÂNIA-
BINETUL

CRU

EȘEDINTELUI
COLAE

EAUȘESCU

permanent dialog cu țara, cu oa-
ei, producătorii bunurilor ma-
e și spirituale, secretarul ge-
al partidului, președintele țării,
ercită printr-o muncă titanică
le misiuni pe care i le-a atribuit
ul.

România - cabinetul d al președintelui NICOLAE CEAUȘESCU

Cu greu pot fi găsite în istorie exemple — și dacă sînt găsite, ele sînt valabile pentru prea scurte durate — de dăruire și intensitate a muncii, de dimensiune titanică a efortului, cum găsim noi, românii, permanent în viața președintelui nostru, secretarul general al Partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Zi de zi — preocupat de problemele mari ale țării și ale oamenilor ei!

Zi de zi — construind destinul României!

Zi de zi — acționînd, la scara națiunii întregi, pentru binele tuturor și al fiecăruia!

Zi de zi — trăind pentru ceilalți, ca într-o rețea de sentiment și gîndire în care schimburi se petrece fără oprire: oamenii vin cu problemele lor, președintele găsește soluțiile profitabile pentru obște!

Zi de zi — la cîrma României!

Zi de zi — luminînd cu spiritul său teafăr și neînfrîcat ceea ce trebuie luminat pe drumul nostru înainte, așa cum torța capului său cărunț iluminează peretele de arme și mîndrie al neamului românesc, asupra căruia ochii noștri îl proiectează!

Zi de zi — conducător!

Zi de zi — fiu al patriei și părinte al patriei!

Aceasta e profesiunea sa de bază: patria!

Acesta e felul său de a trăi: patriotismul!

Aceasta e vocația sa de țăran oltean niciodată supus, de muncitor dîrz și temeinic și de intelectual care iubește frumosul pentru că iubește omul: revoluția!

Acesta e stilul său de muncă: viața!

Acesta e cabinetul său de lucru: România.

*

L-am văzut miercuri și joi în trei județe oltene: Dolj, Gorj, Olt. Cît muncesc mai mulți oameni într-o săptămînă a muncit președintele Ceaușescu în fiecare oră de muncă în cele trei județe vizitate. Cu mintea sa strălucită, președintele știe să audă ce i se spune, să selecteze esențialul,

să judece extraordinar de rapid alternativele și să ia deciziile cele mai corecte.

Nu e vorba, desigur, de cunoașterea în amănunt a tuturor meseriilor sau domeniilor de activitate, căci așa ceva ar fi imposibil, dar e vorba de marea putere de esențializare a tovarășului Ceaușescu, care reușește, în minute puține, întîi să determine pe interlocutori să vorbească doar despre lucrurile importante și, al doilea, să sesizeze acele fațade poleite, sub care se ascunde un viciu, dincolo de care se poate afla putregai. În ședințele cu activul de partid, din cîteva scurte priviri, din atmosfera pe care a izbutit s-o creeze între oameni, s-au spus lucruri adevărate, nu s-a desfășurat o competiție a cuvintelor goale. Și, peste toate, exemplul de precizie și cuvînt măsurat al președintelui însuși: **cuvinte despre realitate. Realism profund!** Înalta corectitudine comunistă: **să spunem adevărul!**

Da, România e cabinetul de lucru al președintelui ei.

Da, România poate fi condusă spre fericire numai de un mare patriot, de un om **al muncii**. Două zile de muncă intensă, în trei județe oltene, prin care — trecînd — președintele nostru își amintea, poate (așa cum a și exprimat public asta în întîlnirea de la Craiova), ceva din propria sa tinerețe revoluționară, legată de aceste pămînturi bogate, zbuiculate și eroice.

...Îi saluta pe numeroșii săi alegători, pe compatrioții ieșiți să-l primească și, parcă, dincolo de surîsul său — care a dezghețat atîtea porți ale gheții pe planetă — ochii noștri vedeau și încercarea conștiinței sale de a retrăi clipe pe care adolescentul și, mai tîrziu, tînrul Nicolae Ceaușescu le trăise.

Locul său de muncă: **România!** Temeiul acțiunii sale radicale: zbuicimata noastră **istorie națională!**

Numele său și prenumele său: **poporul român** exprimat prin omul și patriotul revoluționar Nicolae Ceaușescu!

Zi de zi — la cîrma României! O cîrmă adevărată, care nu există în afara cîrmaciului ei. Zi de zi!

ACEASTA E PROFESIUNEA SA DE BAZĂ: PATRIA

Preocuparea secretarului general al partidului pentru celălalt versant al economiei românești — agricultura, este egală. Constatînd cu multă satisfacție că țărănimea cooperatistă din județul Dolj lucrează în condiții moderne, că a realizat un vast sistem de irigații de 80 000 hectare în condiții excelente de economicitate, cu circa 20 000 lei pe hectar, tovarășul Nicolae Ceaușescu a acordat indemnul de a face totul pentru a obține producțiile prevăzute cînd s-au început lucrările de irigații.

ZI DE ZI — CONDUCĂTOR

Marea adunare populară de la Craiova, un mod de comunicare a secretarului general al partidului cu poporul. Un dialog sincer despre succese, despre ceea ce am făcut bun, dar și despre neajunsuri.

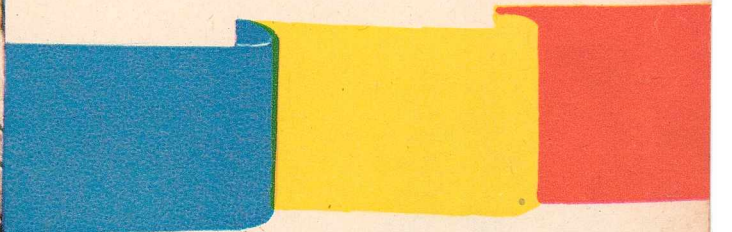

I — FIU AL PATRIEI ȘI PĂRINTE AL PATRIEI

...va ca și la Tg. Jiu, ca și la Rovinari sau Rogojelu, la Slatina pretutindeni unde a poposit în vizita sa de lucru, pre-Nicolae Ceaușescu a fost primit cu dragoste și căldură, zăsiam și recunoștință, mărturie a unicății neclintite a ii în jurul Partidului Comunist Român, în jurul conducă-său.

I — CONSTRUIND DESTINUL ROMÂNIEI

ntreprinderea de mașini agricole din Craiova vizita tova-licolae Ceaușescu reprezintă deschiderea unei noi etape, area și diversificarea în continuare a producției de trac-abricarea în exclusivitate a unor tipuri atit pentru nevoile diverse ale agriculturii, cit și pentru export.

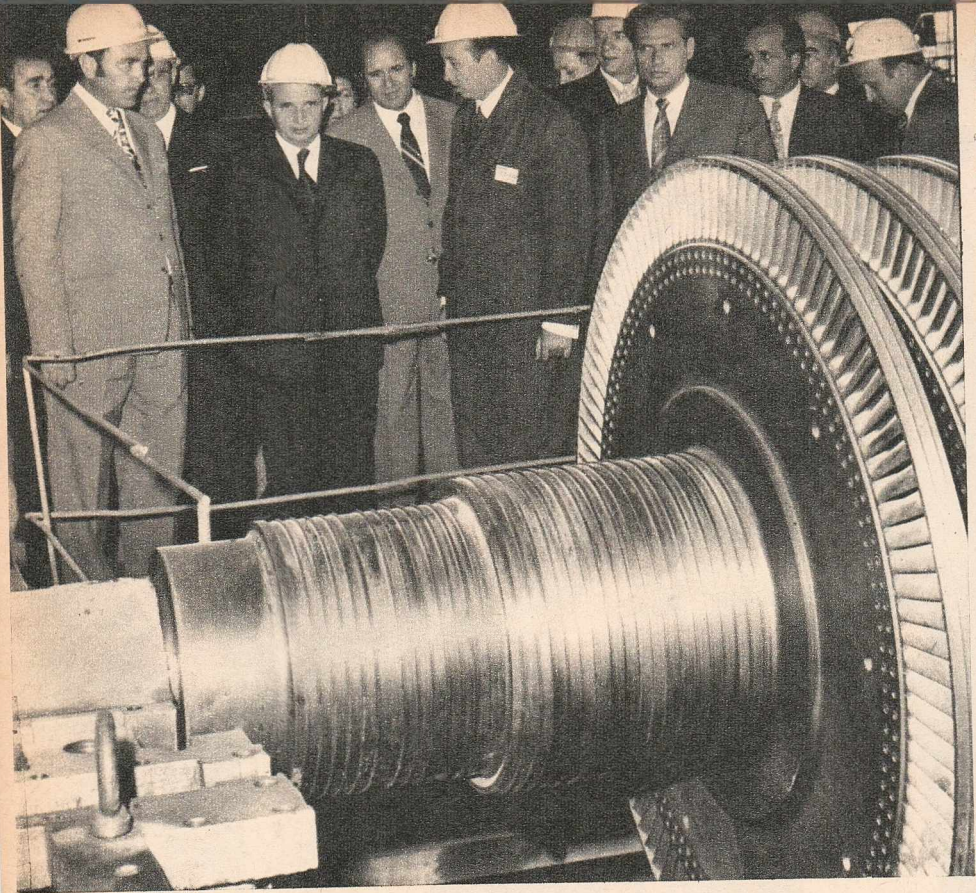

ZI DE ZI — ACȚIONÎND PENTRU BINELE TUTUROR ȘI AL FIECĂRUIA

Gir al calității produselor și al calificării superioare a muncitoarelor. Întreprinderea de confecții din Craiova trimite pieței externe 75 la sută din producția ei. Secretarul general al partidului se interesează de dinamica dezvoltării fabricii, recomandă ca sporirea producției să se facă pe baza creșterii productivității muncii și eficienței acesteia, a sporirii în continuare a calificării cadrelor. Examinând produsele realizate, dă prețioase indicații pentru crearea de modele noi, moderne, cerute atit pe piața internă cit și pe cea externă.

ACESTA E STILUL SĂU DE MUNCĂ: VIAȚA

La marele combinat chimic craiovean, președintele Nicolae Ceaușescu cercetează sortimentele noi omologate și se interesează de stadiile de execuție ale noii unități de îngrășăminte complexe pe bază de azot, fosfor și potasiu, care după intrarea în funcțiune, în 1975, va dubla producția de îngrășăminte de acest tip a platformei de la Ișalnița. În cursul dialogului purtat cu specialiștii sint abordate și alte aspecte privind utilizarea în viitor a unor gaze reziduale produse de combinat, transformarea lor în alte produse chimice rentabile, la un preț de cost redus.

**România-cabinetul de lucru
al președintelui
NICOLAE CEAUȘESCU**

ITEA SA STRĂLUCITĂ, PREȘEDIN-
TIE SĂ AUDĂ CE I SE SPUNE
entrala de la Rogojelu, aflată în
elui mai mare bazin carbonifer al
e o puternică sursă de energie elec-
i. Cum să se valorifice superior că-
cum să se reducă prețul de cost de
re al fiecărui kilowatt, cum să se
isească acest bun de preț al lumii
e, energia — sînt probleme ce au
it obiectul analizei la fața locului
icătorului partidului nostru.

TE TOATE, EXEMPLU DE PRECIZIE VÎNT MĂSURAT

reședintele Ceaușescu s-a oprit și
il orășel agrar intrat, nu demult,
titul industrial, la Fabrica de osii și
i, pentru a analiza ritmul de dezvoltare
erfecționare a acestui pion important
striei constructoare de mașini.

IA DECIZIILE CELE MAI CORECTE

ul românesc — cuvinte ce ne produc
mîndrie — este o creație a anilor
nului. Conducătorul statului stu-
npreună cu specialiștii posibilitățile
ire a producției, de mărirea a capaci-
ombinatului de la Slatina într-o per-
i apropiată, dată fiind dezvoltarea
cției de mașini a țării, dat fiind po-
il crescut al materiei prime.

Bucuria și satisfacția întîlnirii cu secretarul general al partidului a generat pe Șantierele navale, la toate locurile de muncă, o însuflețită manifestare de dragoste și de profundă stimă.

ÎN MUNICIPIUL CONSTANȚA

Revenit la Constanța la mai puțin de un an de la vizita anterioară, conducătorul partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a îndreptat, ca și atunci, în primul rînd spre Șantierele navale, acolo unde un nou port se află în construcție, acolo unde se pregătește o nouă premieră a industriei constructoare de nave, primul mineralier românesc de 55 000 tdw. Și a constatat cu satisfacție că azi are contururi determinate în realitatea concretă, ceea ce anul trecut, în iulie, se afla în schițe, planșe, machete, că în primul doc uscat se află într-un stadiu avansat de lucru mineralierul care va proiecta construcția de nave românești într-o etapă superioară, examen de maturitate, de putere tehnică, de capacitate și înaltă calificare a făuritorilor noștri de nave. Vizitînd halele de lucru pe flux tehnologic, purtînd dialoguri cu muncitorii și specialiștii, tovarășul Nicolae Ceaușescu a constatat că indicația sa, dată cu un an în urmă, de a se lucra în paralel atît la construcție, cît și la montaj, se traduce în viață cu rezultate bune.

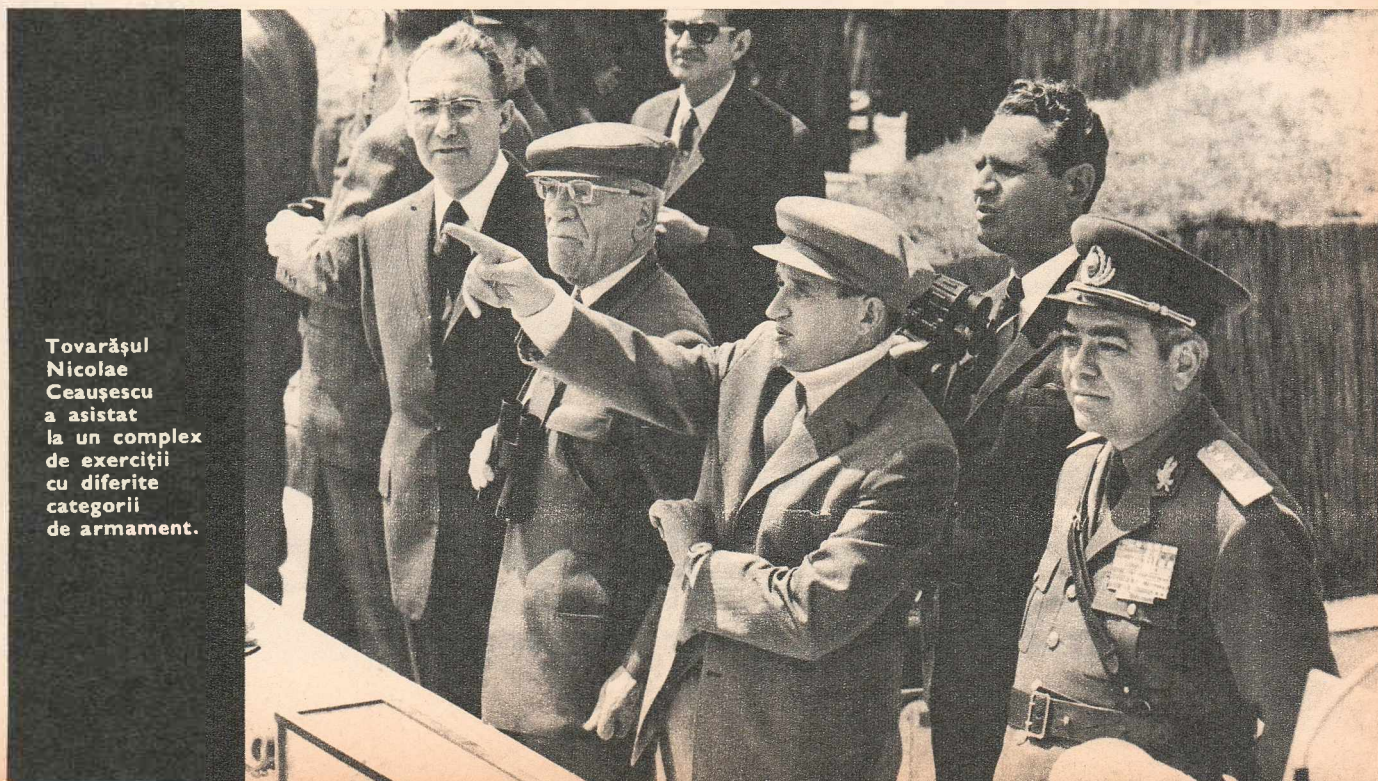
Tot la Constanța, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, comandantul suprem al forțelor noastre armate, a asistat la un complex de exerciții cu diferite categorii de armament. Exerciții care au demonstrat încă o dată o bună pregătire militară

Constructorii navali și-au exprimat hotărîrea de a-și îndeplini angajamentul luat de a livra primul mineralier românesc de 55 000 tdw pînă la 1 mai 1975, iar cel de-al doilea pînă la 23 August al aceluiași an.

și politică a armatei noastre, stăpînirea unor tehnici de luptă tot mai moderne. Prezentîndu-i-se unele tipuri de armament și muniții realizate de către inginerii și tehnicienii noștri în

lumina indicațiilor sale date anterior, s-a făcut dovada capacității și puterii de creație tehnică, a potențialului nostru ingineresc și în acest important domeniu.

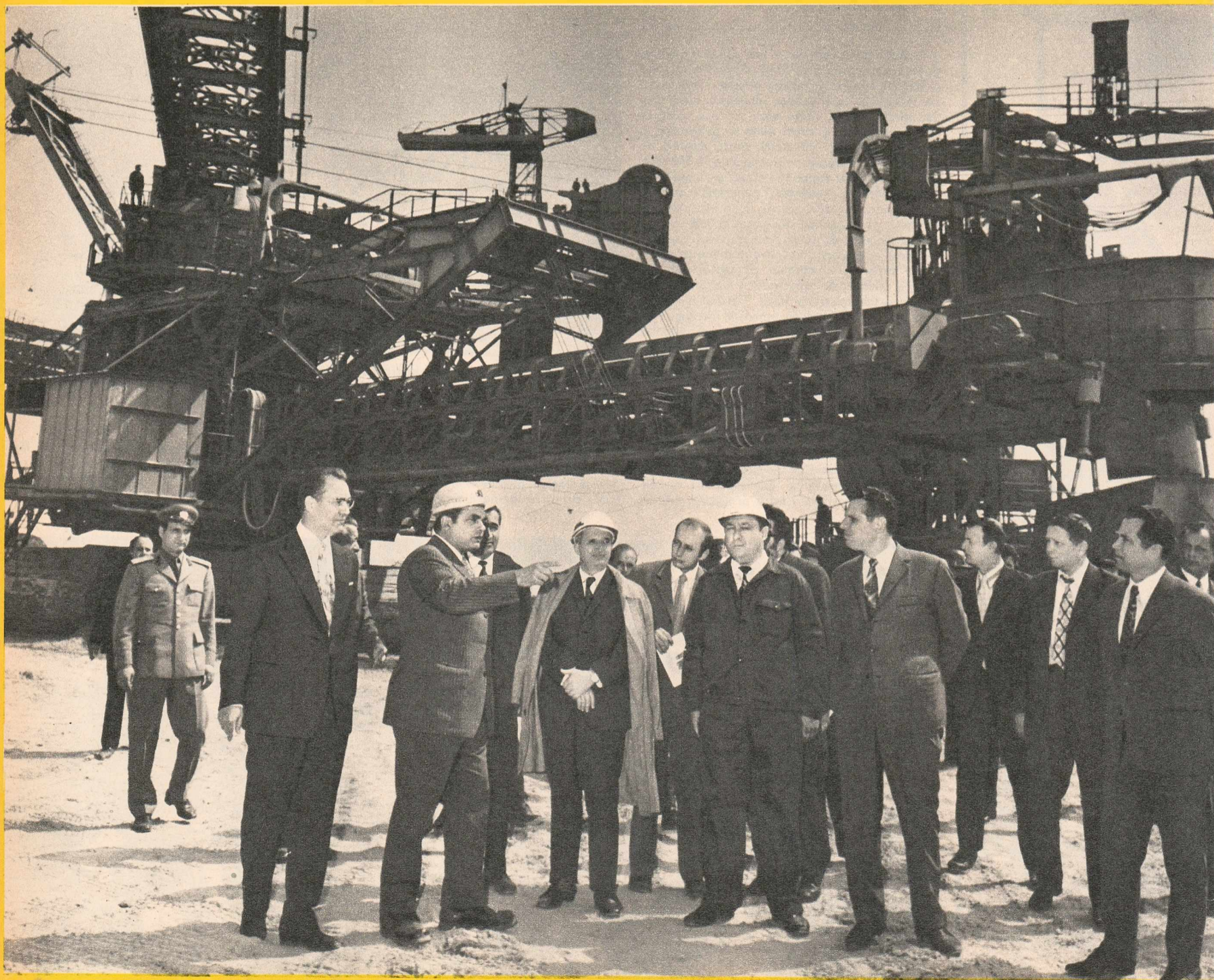
Tovarășul Nicolae Ceaușescu a asistat la un complex de exerciții cu diferite categorii de armament.

**România -
cabinetul
de lucru
al președintelui
NICOLAE
CEAUȘESCU**

**DA, ROMÂNIA POATE FI CONDUSĂ
SPRE FERICIRE NUMAI DE UN MARE
PATRIOT, DE UN OM AL MUNCII.**

Valorificarea eficientă a rezervelor de lignit din Oltenia - cercetările geologice întreprinse până acum au identificat prezența lor pe o arie foarte întinsă, din Vâlcea până în Mehedinți - a constituit obiectul unei temeinice analize a șefului statului nostru împreună cu specialiști și cadre de răspundere ai industriei miniere, în popasul făcut la Rovinari.

Fotografii color de
TRAIAN PROSAN ■

Un organizator de grupă, depășește planul cu 12 la sută și ajută tineretul

Loana Cotigă, organizator de grupă la Uzinele «Timpuri noi» este una asemănătoare cu cea a tinerilor țărani nevoiți să-și părăsească locurile natale și să se predea industriei românești, aflată în plină dezvoltare. Ea a luat la primii ei pași, dar din faptul că viața în fabrică nu a altora nu rezultă că este lipsită de interes și nici nu rezultă că ea nu trebuie să fie obiectul unui articol de revistă. Așa după cum se spunea, urmând parca sensul unei biografii, Loana Cotigă, rămasă fără tată în anul 1944 și în grija sa o mamă bolnavă și trei surori mici și mai având un cumnat care deja lucra la «Timpuri noi», s-a decis să ia nu calea pribegiei, ci calea muncii. În momentul de față în uzina bucureșteană lucrează el și soția, două surori și un cumnat. «Ne-am făcut o familie aici la «Timpuri noi», este poate mai mult decât o familie obișnuită în aceste momente ce ne vedem în fiecare dimineață în fața mașinilor, în procesul muncii, avem raporturi bune într-o zi sau alta în funcțiile noastre în care ne-am făcut sau nu norma și nu ne gândim de necazurile sau bucuriile extraprofesionale. Pentru că, fără îndoială, necazuri am avut și am avut și morți în familie, am avut moarte în care din mers a trebuit să ne schimbăm viața, am așteptat plini de credință apartamente confortabile, dar de fiecare dată am înțeles că trebuie să fim plini de corectitudine și cinstit desfașurându-se urmată de satisfacții și bucurii care cu timpul sunt imitate. Duminică, 12 mai, am împlinit 20 ani, am sărbătorit totul în cadrul familiei noastre cu surorile și cumnatul, dar și împreună cu două fiice ale mele: Ioana Andreescu, fostă soție a lui Cotigă, studentă la Institutul politehnic din București în anul 1948, și Maria Cotigă, studentă la Institutul politehnic din București în anul 1948.

Ioana se numește în prezent Andreescu și este lucrător și-ar putea să fie foarte bun, atât din punct de vedere profesional, cât și prin educație, ea a rămas la urma urzii Cotigă. Adică aparținând unei familii în care cultul muncii n-a fost niciodată învățat din ziar, ci de la părinții ei și din munca

sa proprie. Pentru că în cei 23 de ani de când lucrează la «Timpuri noi» Loana Cotigă, pe lângă faptul că a ajutat la producerea motoarelor de 120 CP, a motoocompressoarelor, a electrocompressoarelor și a pieselor de schimb, ei bine, în acești ani a învățat și limba muncii, care chiar dacă nu sună original pentru urechile unor snobi, își are o frumusețe aparte și a mai învățat să-și crească familia în cel mai autentic stil muncitoresc. Răspunzând unei întrebări care se referea fără echivoc la ceea ce reprezintă în viața sa locul de muncă, mi-a răspuns că «locul de muncă e prima casă pentru că de aici duci în a doua casă».

Pentru Loana Cotigă locul de muncă, secția de prelucrare mecanică este, după cum afirmă și crede, prima casă, iar pentru uzină un loc de maximă importanță. Cu palmele sale mari, parcă umflate, cu algebra și geometria ce te învață munca ei strungește piesa pină la operații în care cuvântul «micron» se aude ca și acela de «salut» iar apoi urmează superfinisarea. Urmează deci sfârșitul procesului pur de producție, capătul efortului depus de atâția oameni și dacă acolo se află Loana Cotigă, a-i mai evidențiază virtuțile, a mai spune că n-a lipsit niciodată de la serviciu ar însemna să spunem cu alte cuvinte că are suflet și are.

În anul 1928, an în care a fost o foamete deosebită în comuna Licurici din județul Gorj, una dintre fetițele familiei Cotigă, mîncînd ceea ce se găsea, adică porumb stricat, s-a îmbolnăvit și bolnavă este și în prezent. Se află în îngrijirea unui frate care locuiește acum într-o comună apropiată și pentru că acesta n-o poate întreține singur, lunar spre casa sa se îndreaptă mandate poștale sau telegrafice expediate de ceilalți frați în marea lor majoritate în București și în imensa lor majoritate lucrînd la Uzinele «Timpuri noi». Cotigă Loana trimite banii surorii sale de la oficiul poștal din Piața «Vitan», adică de la aproximativ 300 de metri de apartamentul în care locuiește confortabil și știe de ce. «Nivelul de trai și-l face fiecare prin munca

lui». La o altă întrebare referitoare la ce înseamnă un muncitor adevărat la «Timpuri noi» mi-a răspuns la fel de clar și fără efort că «fiecare să facă tot ceea ce depinde de el, să nu creadă că există lucruri care nu se rezolvă».

Acțiunea de partid din anul 1947, recomandat fiind, cum îmi spunea, de un unchi al său în prezent decedat, cit și faptul că în decursul vieții a avut neșansa să piardă doi băieți și șansa să crească două fete, l-au determinat pe muncitorul Loana Cotigă să crească anul trecut opt tinere rectificatoare, anul acesta să mai aibă în grijă două și o dovadă omenească pură prin semnificațiile ei o reprezintă, iată, propria-i relație: «Mă scol în fiecare dimineață la 4,30, mă mai învîrt prin casă, mă uit pe geam să văd cum e timpul, apoi după ce mîncînc reușesc să ajung în fabrică la 5,30, deși programul începe la 6,30. Mă duc cu o oră mai devreme nu pentru a fi evidențiat de grupa sindicală din care fac parte, nu pentru a încasa o primă, ci pentru că experimentat fiind dau drumul atît la mașina mea, cît și la ale celor zece fete pe care le-am crescut și educat așa cum m-am priceput, adică să rămînă în uzină și să lucreze exemplar».

Grija muncitorului de la «Timpuri noi» pentru calificarea celor mai tineri nu a ocolit-o nici pe fiica sa, cea despre care spuneam că o cheamă Maria și este studentă în anul I la Institutul politehnic din București. Pentru că Loana Cotigă înțelege perfect că tineretul, inclusiv propriii copii, va avea o viață mai bună decât trecutele generații, dar înțelege faptul că lucrul acesta trebuie făcut prin munca lor proprie, prin știința și curajul lor de a fi mereu în fruntea tuturor acțiunilor ce sînt tinerești ca atare, sau ca esență. În ceea ce o privește pe fiica sa Ioana, dorește ca în vacanța de vară, ca și în celelalte vacanțe, exceptînd obișnuitele perioade de practică, asupra cărora el, și nu numai el, are destule rezerve, să o aducă în fabrică zilnic cel puțin trei ore, pentru ca la terminarea

Înconjurat de fetele pe care el le-a ajutat să-și murdărească zilnic nițel mîinile în schimbul siguranței zilei de mîine, eroului nostru i se văd doar capul și mina dreaptă, adică lucruri de care a avut și are nevoie.

Fotografii de ELENA GHERA ■

studiilor să facă deosebirea între planșetă și între o bielă, un piston sau arborele unei mașini. Mai mult decît atît, peste foarte puțin timp îi va depune avansul pentru o locuință proprietate personală și asta n-ar fi un fapt neobișnuit, dacă n-am fi reținut argumentarea tatălui «vreau să se lege de stat, să aibă obligații față de acesta. Cu alte cuvinte, odată ieșită pe salariu să-și plătească ratele, să nu-i piară niciodată cheful să muncească». În rîndul satisfacțiilor care au însoțit constant munca celor din familia Cotigă, apartamentele proprietate personală joacă un rol decisiv și înșurubarea lor e cumva monotonă.

În curînd Uzinele «Timpuri noi» vor împlini o sută de ani de existență, în aceste zile premergătoare aniversării, fabrica își extinde capacitatea. Lucrurile acestea se văd dinăuntru, iar odată ieșit din uzină o tăbliță te ajută să nu uiți că în anul 1930, în urma unei greve, a fost asasinat cazangiu Petre Ionescu, fost lucrător la fosta Uzină «Lemaitre». Mă uit la tăbliță, alături sînt actualii fruntași în producție ai fabricii, formulări de genul celor cuprinse în titlul materialului meu sînt și nu puține, dar gîndul meu persistent face o legătură între componența familiei Cotigă, necruțată de foametea din 1928, și faptul că în 1930 un muncitor plătea tribut cu viața unei vieți și ea plină de foame și de faptul că poate nu întîmplător destinul lui Loana Cotigă și al familiei sale s-a legat de această uzină, căreia desigur necesar i s-a spus după naționalizare «Timpuri noi».

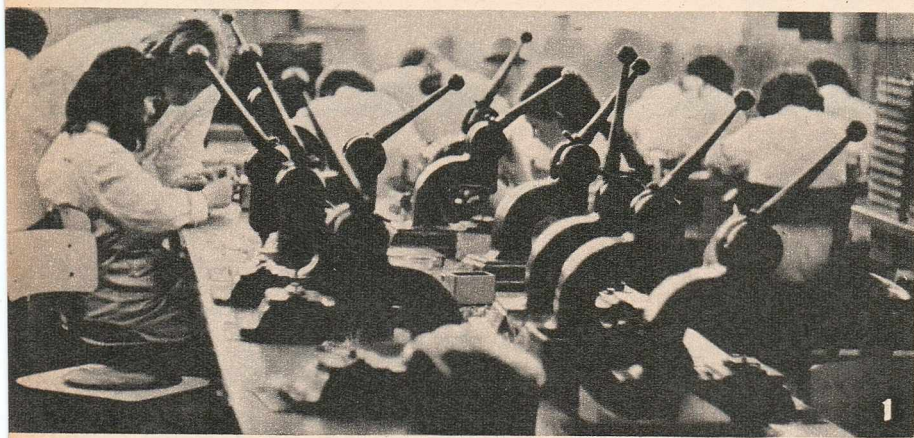
EUGEN SECELEANU ■

de o mai tînără colegă, Loana Cotigă consideră că nici în uzină și nici în afara ei nu există probleme care să nu se rezolve.

Mulți din neamul Cotigă în imagine, dar Uzinele «Timpuri noi» așteaptă pline de speranță și pe cei care vor veni.

ARADUL se continuă, ARADUL devine

Arad, Mureș, Crișul cel Alb, cîmpii și dealuri domo
Arad, Mureș, Ziridava (Pecica de azi), fostă
zare dacică sau cimitirul dacilor liberi de la Sînt
Aradul și Mureșul venind din timpuri și mai îndepări
din epoca uneltelor de piatră.

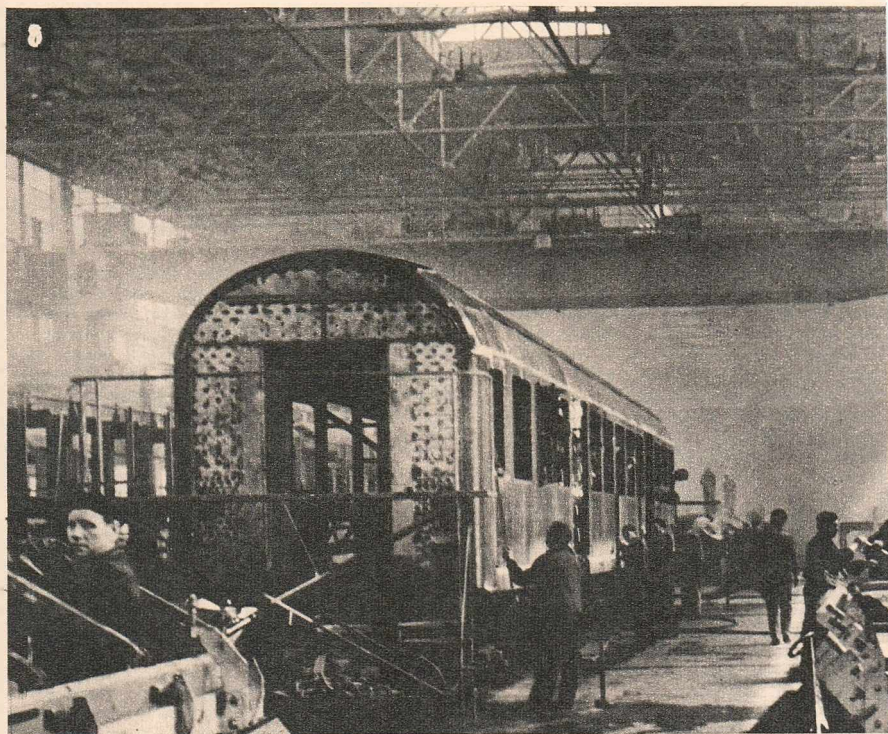
Apoi Aradul sau voievodatele lui Glad și Memmo
Pulberea cîmpiilor arădene sub copitele misterioas
triburi celtice.

1514 — Gheorghe Doja. 1784 — Horea. 1848
Avram Iancu. 1904 — impunătoarea grevă a proleta
tului din Arad. 1918 — Consiliul Național Ro
Central, sub conducerea lui Vasile Goldiș, hotărăște con
carea Adunării naționale de la Alba Iulia pentru data
1 decembrie.

Apoi, Aradul luptelor proletare pentru o viață
bună, pentru libertate. La 3 martie 1929, o imensă dem
strație proletară scandînd lozinca «Trăiască P.C.R.»

În casa din strada Barițiu nr. 20, în ziua de 24 Aug
1944, Comitetul arădean al P.C.R. a dezbătut sar
imediate ce au stat în fața maselor, în condițiile desfășur
victorioase a insurecției naționale antifasciste arm
La Păuliș, în inima pămîntului țării, arde, ca o flacără
comoară, sîngele fierbinte al eroilor căzuți pentru elibera
patriei.

Aradul se continuă, Aradul devine.

1) Pentru ca orologiile noastre de toate zilele să nu o ia razna, ma
șinile din fotografie au și ele un cuvînt de spus.

2) Un colectiv la înălțime — secția de strunguri a Întreprinderii
de vagoane Arad.

3) I.T.A., trei inițiale de prestigiu — Întreprinderea textilă Arad.

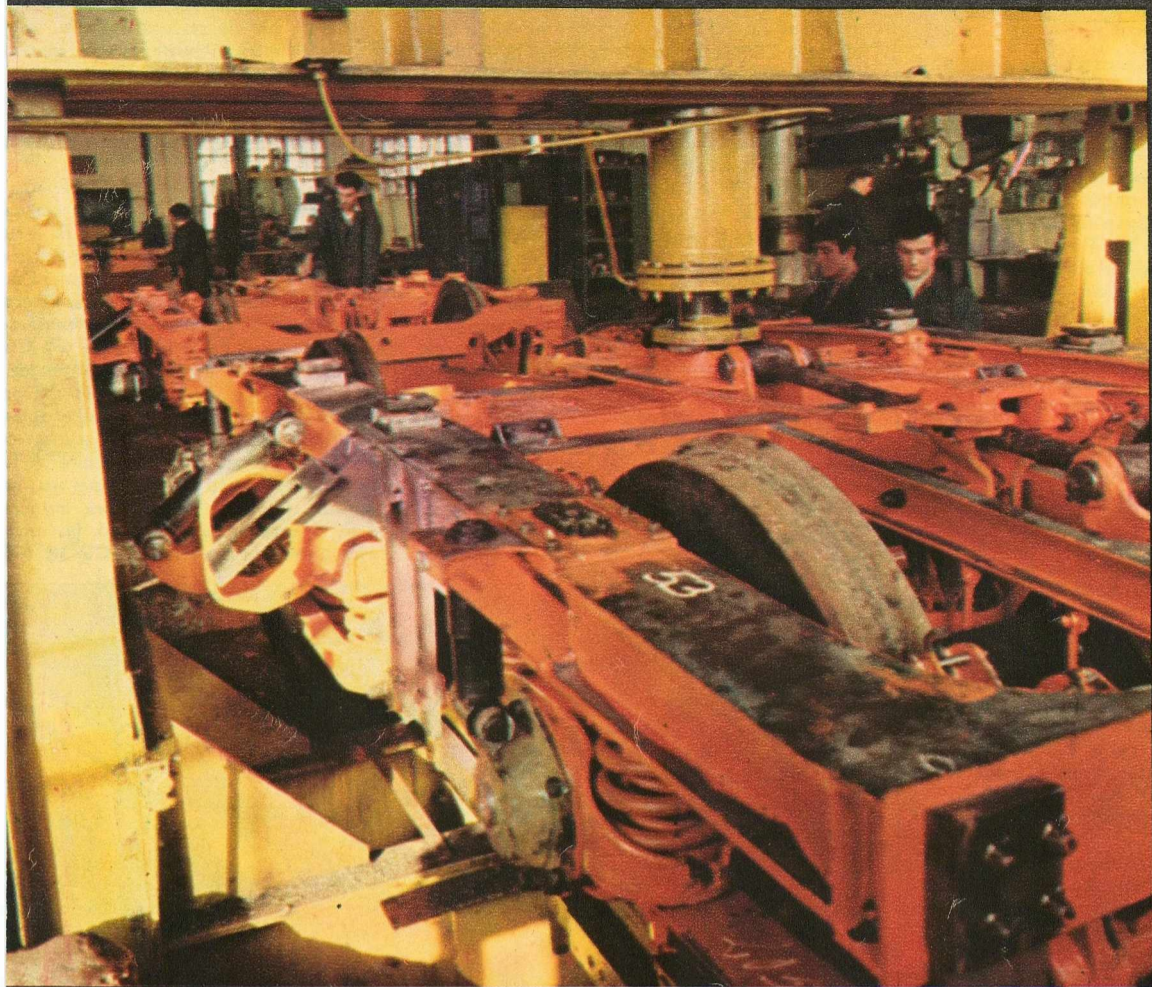
4) Cu nimicurile nu e de glumă, cer migală și pasiune, atunci cînd
se numesc brelocuri, insigne, embleme și cînd se produc la «Ară
deana».

5) Cu asemenea ceasuri este exclus să întîrzi la întîlniri sau să
pierzi condica.

6) După ce vor fi gata, toate aceste jucării, născute tot la «Arădeana»
vor face miau-miau.

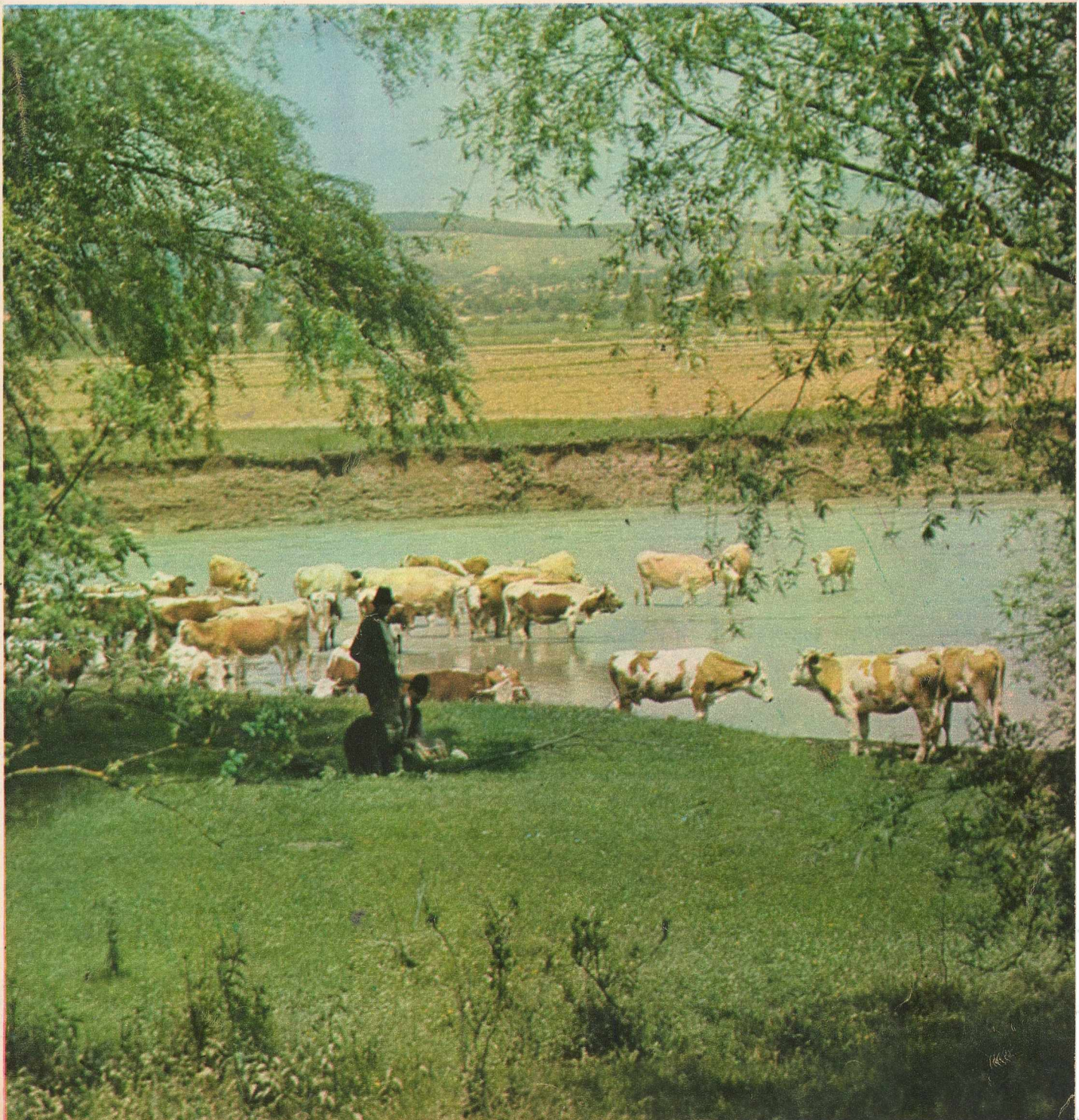
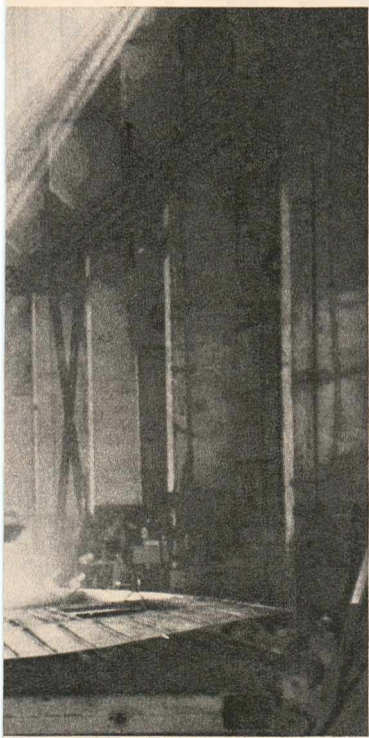
7) Argintării de preț căutate pe toate piețele lumii.

8) Vom călători mai cu drag într-un astfel de vagon ce poartă și
el marca I.V.A.

30

PREMIERĂ INDUSTRIALĂ. În secția pregătire I se experimentează, pentru prima dată în țară, sudura în mediu de bioxid de carbon. Calitatea vagoanelor fabricate la Arad depinde în foarte mare măsură de calitatea sudurilor. De aici — importanța instalației de sudat prin puncte, care mărește atât calitatea, cât și productivitatea. O contribuție importantă la bunul mers al lucrurilor o au atelierele de sculărie modernă, de prototipuri, precum și mașinile și agregatele, creație și execuție a atelierului de autoutilare, cum sînt agregatul multi-ax și mașina de îndoit table de acoperis.

...nizarea și valorificarea deplină, eficientă și rațională a tuturor pășunilor. Nici un petec de pământ lăsat la întâmplare! Acest imperativ al agriculturii se conjugă, în perspectiva viitorului, cu eforturile susținute ale autorităților de a strînge la timp și a evita pierderi recolta de furaje. Apoi, în continuare, aplicarea tehnologiilor moderne în procesul de conservare a furajelor. Îndeplinirea acestor importante sarcini contribuie la dezvoltarea sectorului zootehnic și asigură creșterea fără precedentă a producției animalești cu peste 45 la sută în anul 1973 față de anul 1970, iar producția totală de carne a sporit cu peste 45 la sută. Multe din aceste cifre se întrezăresc datorită conștiințozității țăranilor și a eforturilor autorităților de pe tot cuprinsul județului Arad.

ora mutațiilor

Deși l-am rugat să ne răspundă doar la o singură întrebare — care sînt elementele cele mai semnificative ale Aradului aflat în anii actualului cincinal —, tovarășul Andrei Cercovici, prim-secretar al Comitetului județean Arad al P.C.R., a avut amabilitatea să ne răspundă cît mai amănunțit, iar noi am consemnat cît mai fidel cu putință.

Transpunerea în viață a hotărîrilor Congresului al X-lea al P.C.R. și ale Conferinței Naționale, cu privire la îndeplinirea și depășirea prevederilor actualului cincinal, au determinat mutații substanțiale de ordin cantitativ și calitativ în toate domeniile vieții economice și sociale. Condușe cu competență de către organizația județeană de partid, organizațiile de bază au mobilizat colectivele de oameni ai muncii din industrie, agricultură și celelalte compartimente ale vieții economice și sociale, la îndeplinirea exemplară a sarcinilor de plan pe fiecare perioadă, pentru îndeplinirea cincinalului înainte de termen. Iată câteva cifre grăitoare în acest sens:

Industria județului s-a dezvoltat în perioada 1971—1973 cu un ritm mediu anual de 10,3 la sută, înregistrînd în 1973 o creștere de 34 la sută față de 1970.

Ramurile tradiționale au suferit nu numai creșteri cantitative importante (37,1% construcția de mașini, 35,4% industria ușoară, 30% industria alimentară și 24,7% exploatarea și prelucrarea lemnului), ci și mutații de ordin calitativ, ca urmare a dotării întreprinderilor cu utilaje noi, a modificării sau a îmbunătățirii tehnologiilor de fabricație și a creșterii calificării profesionale a tuturor oamenilor muncii. Expresia acestor mutații o găsim în diversificarea producției industriale, în creșterea gradului de competitivitate a produselor fabricate. Astfel, în ultimii trei ani au fost asimilate 40 noi tipuri de vagoane, trei familii de strunguri, zeci de tipuri noi de mobilă stil și curbată, modele noi de țesături și tricotate din bumbac și în amestec cu fire sintetice. Valoarea obținută din tona de metal prelucrat a crescut cu 8,8% la I.V.A. și cu 7% la I.S.A.

Deși dezvoltarea producției industriale a județului Arad s-a realizat în proporție de 2/3 pe seama creșterii productivității muncii, creșterea economică este susținută și de un bogat program de investiții. Fondurile destinate dezvoltării în acest cincinal sînt duble față de 1966-1970. Numai în primii trei ani s-au investit fonduri cu 37 milioane lei mai mari decît în întregul cincinal precedent. Au fost date în exploatare fabricile de PAL, feronerie, produse lactate, lapte praf și de nutrețuri combinate, numeroase secții la I.V.A., I.S.A., I.T.A., Tricoul Roșu, Libertatea etc., s-au construit complexe zootehnice la Arad, Felnac, Semlac, Nădlac, Sintana și alte sate.

Mutații importante s-au produs și în agricultură. Fixîndu-și ca sarcină centrală extinderea acordului global și, pe această bază, creșterea producției, organizațiile de partid din acest sector au mobilizat colectivele de oameni ai muncii din I.A.S. și S.M.A., țăranii cooperatori din C.A.P., pentru a executa la timp și în cele mai bune condiții lucrările agricole.

Ca urmare, în primii trei ani ai cincinalului, comparativ cu perioada 1966-1970, producția medie la hectar a sporit cu 47,8% la griu, 41,6% la porumb, 25,9% la floarea-soarelui. Cultura legumelor a fost extinsă cu aproape 40% pe totalul agriculturii județului și cu peste 80 la sută în I.A.S. Sectorul zootehnic a cunoscut în acest cincinal creșteri semnificative. Efectivul de bovine a sporit în 1973, față de 1970, cu aproape 20 la sută, cel de porcine cu 85 la sută, iar producția totală de carne a aproape 45 la sută.

Actualul cincinal a adus noi elemente și în domeniul învățămîntului. Au fost înființate două cursuri serale de subingineri. S-au construit 121 săli de clasă și 270 ateliere-scoală.

Dezvoltarea economică a influențat favorabil și nivelul de trai al populației. S-au construit în primii trei ani 5 455 apartamente și aproape 3 400 case familiale. Volumul de mărfuri desfăcute prin comerțul socialist a sporit cu aproape 20 la sută.

Aceste rezultate au fost posibile și ca urmare a îmbunătățirii în ultima perioadă a stilului de muncă din partea organelor și organizațiilor de partid, care și-au lărgit unghiul de cuprindere a problemelor și au intensificat creșterea responsabilității cadrelor de conducere, precum și a tuturor oamenilor muncii.

Jacotă Gheorghe, primarul comunei, ne spune că totuși am avut un picut de noroc. «Era cît pe aci să nu mă găsiți nici pe mine. Eu sînt plecat la Cluj, la un curs de reciclare cu primarii și secretarii comunali. Tovarășii profesori și lectori au hotărît ca toți cursanții să facă o vizită aici, la Sintana. Dacă se mergea în altă parte, eram și eu, de bună seamă, cu toți colegii mei». «Și ce-au zis colegii despre comuna Sintana?» «Ce să spună?! Le-a plăcut foarte mult, numai că ploaia asta ne-a cum încurcat socotelile. Dar au văzut totuși destule lucruri. Serele, complexe zootehnice, școlile, căminul, magazinele, adică toată comuna. După cite am înțeles eu, cel mai mult le-a plăcut școala de mecanici agricoli, în special felul cum au fost angrenați elevii și cadrele didactice pentru realizarea, prin mijloace proprii, adică autodontarea atelierelor, laboratoarelor și cabinetelor. Dacă eu eram tare mîndru să aud atîtea cuvinte de laudă, apoi nu pot spune cum se simțea directorul școlii, inginer Mocioiu Vasile!»

— Ce-mi puteți spune despre tovarășul Goina?

— Ce să vă spun? E plecat la București, la F.U.S.

— Asta știm. Eu aș zice să-mi vorbiți dînsul. Cum arată, cum îi ca om, orice.

— E un om de statură mijlocie, voir o mustață mică, îi puțin cărunt, că tre aibă cam 54 de ani. E plin de energie. O clipă locului. Cînd intră într-o unitate tr-un sector, toți umblă ca pe sîrmă.

— Păi de ce se întîmplă asta? Îi știu c de frică?

— Nu, nici vorbă! Vreau să spun că umblă ca pe sîrmă, adică numai cei ca că trebuiau să facă un lucru și nu l-au făcut. De exemplu, Goina a venit de la București la o sesiune sau consfătuire. Nimeni nu că a venit. Nimeni nu bănuie că, direct tren, el vine pe teren și se interesează d nile pe care le-a dat. Află și vede tot. Cî a făcut. Asta-i la el, știe tot timpul ce și ce nu merge. Este foarte, foarte o Discută cu orice om, orice fel de problem măsuri pe loc, imediat. Eu nu știu un o plecat de la el cu vreo nelămurire. A l s-a zbătut pentru oameni, pentru ce lucrează. Pentru el, omul care munce toate drepturile și merită să fie ascu orice problemă ar veni. **VICTOR NI**

Un colț de stradă, o clipă de viață, un fragment de univers.

Dantelăria serelor sau grădinile nesuspendate ale Aradului.

ARADUL SE CONTINUĂ, ARADUL DEVINE

(Urmare din pag. 8-9)

UN OM CU MEMORIA DATELOR

— Aveam 14 ani, era prin 9 septembrie 1941...

— Tineți minte chiar și ziua?!

— Da, ba mai mult, pot spune că era o zi ploioasă, ca și azi. Cred că și pe legitimația mea scrie ziua asta. (Cohan Petru, maistru principal la secția mecano-energetică, atelierul auto-utilări, își verifică legitimația și zice iar, ca pentru sine, da, era prin septembrie) Atunci m-am angajat ca ucenic. Primul meu maistru a fost Matuschik Alexandru, adică nu era maistru, era șef de echipă. Nu știu dacă se mîndrește că i-am fost ucenic, dar eu nu l-am făcut de rușine, cum nici ucenicii mei nu m-au făcut pe mine să roșesc. Așa cred eu.

— Vorbiți numai despre așa-zisa ștafetă a meseriei?

— Nu vorbesc numai despre meserie. E vorba și despre viață și despre omenie. În timpul muncii, ele se împletesc mereu. Trebuie să fii un om tare ursuz ca să te poți limita numai la muncă și atât.

— Dumneavoastră sînteți și un neobosit inovator. Vreți să-mi vorbiți despre aceste inovații?

— Nu că mă laud, dar e tare greu să vi le spun pe toate. Le-am pierdut șirul. Există la cabinetul tehnic fișa mea personală. Nu sînt însă numai inovațiile mele. Am făcut parte din diferite colective. De exemplu, am modificat un agregat de găurit. Din colectiv au mai făcut parte inginer Oprea Teodor și inginer Teilthelt Iosif (care a asigurat partea electronică). Sau agregatul de strunjire a crapodinei.

— Ce este o crapodină?

— Crapodina este... o crapodină pe care se așază vagonul, ceva de la osii și boghiuri.

— N-am prea înțeles, dar să continuăm.

— Mă rog, nu e vina mea. Această inovație o aplică Întreprinderea de osii și boghiuri din Baș

— Care a fost cea mai fericită clipă din viața dumneavoastră?

— Sigur că au fost mai multe. Dar iată una deosebită: era în 3 iulie 1944 (mă tot mir de această memorie a datelor) și deasupra Aradului s-a abătut un bombardament îngrozitor. Au murit zeci și sute de oameni. În acea zi, la ora 7, părinții mei s-au mutat în altă casă. Vechea casă ardea lovită de bombe. Eu lucram la sculărie. Am vrut să fug prin Pădurice (în locul acela erau zeci de tranșee în zigzag, dar tocmai aici au fost aruncate cele mai multe bombe și au fost cele mai multe victime) să văd de casă și părinți. N-am putut fugi. Deși era tare multă jale și tristețe în jurul meu, am plîns de bucurie cînd mi-am văzut părinții. Nu pot spune că a fost o clipă fericită. A fost mai mult o clipă de noroc, de șansă. Dar cu adevărat fericit am fost cînd s-a pornit linia de pasivizare, linie tehnologică pentru sablarea vagoanelor, adică li se curăță tabla și li se dă cu un grund care înlocuiește minimumul de plumb. Am participat la realizarea acestei linii, de la fundație și pînă la intrarea în lucru. Atunci, în februarie, prin 1972, pot spune că mi-am dat examenul meu profesional. Această linie este o adevărată instalație, de 110 metri lungime, complet automatizată. Seamănă cu un fel de mașină teribilă. Nu vă pot spune ce deosebită satisfacție am avut atunci.

ȘTIE TOT TIMPUL CE MERGE ȘI CE NU MERGE

Cît vedeam cu ochii, numai și numai cîmpii, cîmpii verzi care ascultau răpăitul ploii. Nu ploua așa, oricum, adică ploua foarte tare, ca într-o zi de vară, cu stropi mari și în rafale scurte, sau lungi, după cum bătea vîntul. Ne apropiam de comuna Sintana și abia așteptam să-l văd pe Gheorghe Goina. S-a vorbit și s-a scris mult despre acest vechi președinte de C.A.P., Erou al Muncii Socialiste. «Oho, cu cîți ziariști am fost eu la tovarășul Goina!», îmi spune șoferul de la redacția ziarului județean. Dar Gheorghe Goina era plecat la București, la Congresul F.U.S. Un reportaj despre Goina, fără Goina?!

ea transformă dealul într-o corabie cu vele care duc pământul în cer

Dintre toate artele, tapiseria mai trăiește pînă acum cîteva decenii sub tirania tradiției, legată de acel ceremonial al țesutului care cu Arachne, fiica lui Idmon din Colophon, intră în legendă. Obiect de decor (chiar Ovidiu în «Metamorfoze» descrie scenele de dragoste țesute de Arachne), cu un trecut prestigios, tapiseria era menită să spargă tăcerea unui zid, să-l încălzească, ori să reprezinte o fereastră spre o altă lume în care privitorul să poată evada. Cum tehnologia țesutului îi impunea acele canoane ale bidimensionalității, destinînd-o doar suprafețelor plane, murale, fuga ei din spațiul destinat a apăruť ca un sacrilegiu, mai ales cînd imaginea țesută dispărea devenind inutilă în noua tendință a tapiseriei de a se organiza morfologic alt fel și de a-și asuma o a treia dimensiune. Și tapiseriile Anei Lupăș — cu rare excepții — fug de planeitate ca să devină obiecte proiectate în spațiu. Renunțînd deci la acele ziduri sigure, artista caută un nou mediu pentru lucrările sale, care nu mai trăiesc prin amploarea cîmpului ornamental, ci prin forma lor neobișnuită. Atunci ea apelează la un spațiu fără constrîngerii,

care poate fi cubul unei încăperi sau pur și simplu infinitul naturii. Pentru că există în actul de creație al Anei Lupăș o voită tendință spre somptuozitate și imens. Ea forțează barierele obișnuitului și ale posibilului. Și dacă ea nu mai țese o poveste, ea inaugurează de fiecare dată un eveniment. Un eveniment care poate fi tot atît de captivant prin insolitul lui ca și o

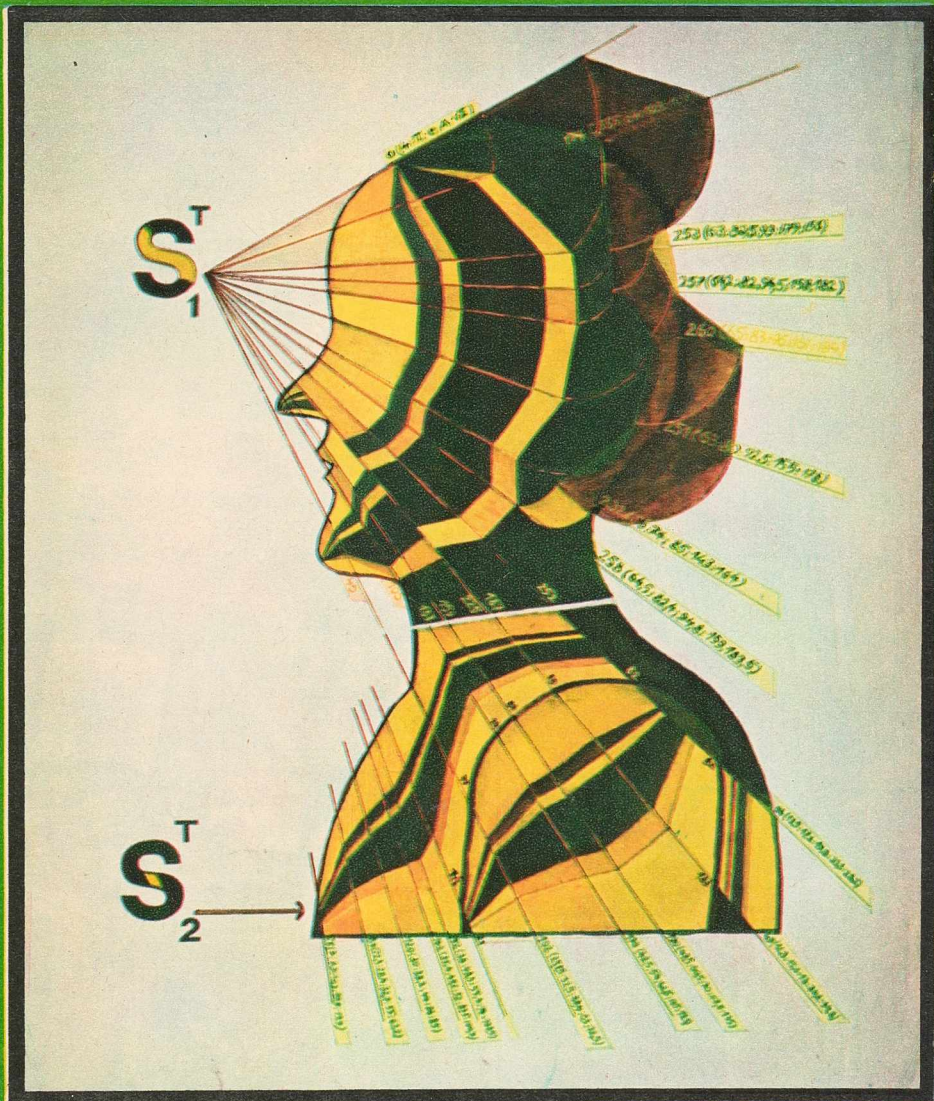
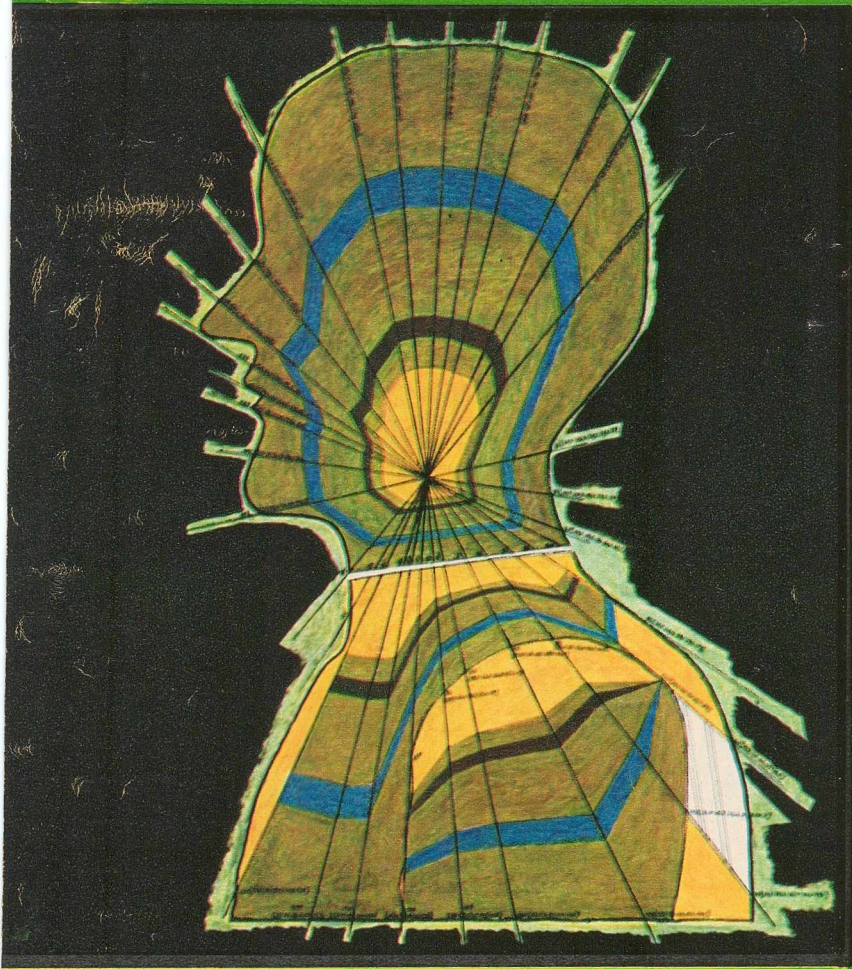
imagine. Desfășurînd o pînă pe versantul verde al unui deal ea imaginează un ceremonial, dînd alte semnificații locului: ea transformă dealul într-o corabie cu vele care duc pământul în cer.

Modul de a exista al celor mai multe dintre operele pe care le creează Ana Lupăș este zborul. Ele se constituie ca obiecte de artă numai dac̃a privitorul acceptă convenția impusă de artistă: aceea de a participa la jocul pur al călătoriilor în spațiu prin acele țesături moi pe care imaginația trebuie să le transforme în minunate mașini zburătoare. Astfel, menirea țesăturilor se schimbă: scopul lor nu mai este acela de a decora un spațiu, ci acela de a imagina o acțiune. Ele nu pot fi trăite decît ca o poveste. Și cînd feeria din galaxiile imaginației s-a sfîrșit, covoarele zburătoare, mașinile zburătoare, fantasticii zmei cu cozi, toate aceste obiecte ale

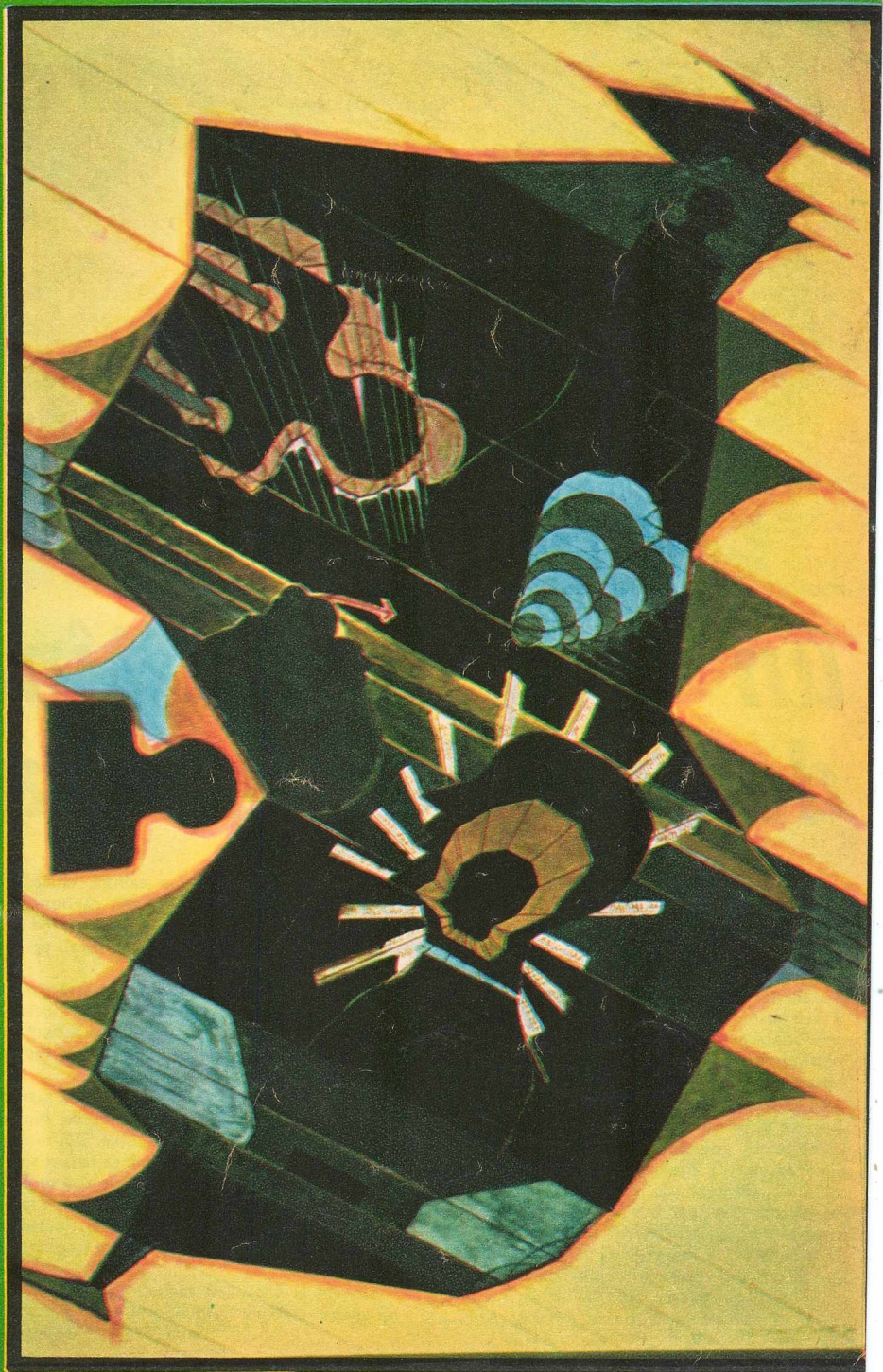
miracolelor redevin materie pură care se țese în lăzi sau se uită pe un perete pînă la sfîrșitul spectacolului. De aceea, mi se pare, c̃a ceva efemer în creația artistei. Dar se participă la imaginația receptorului. Anei Lupăș insuficientă. Ea îi cere acțiunea totală integrare în actul creației și în acțiunile lui ascunse, dar eterne, de a se implica într-un joc. Ceea ce se întîmplă cînd decorează un deal, sau cînd, într-o grădina copiilor, mînuind o coardă țesută din fire de răsucită, creează ei înșiși forme. Astfel, Ana Lupăș renunțînd la imaginile murale, la ecrane cu figuri ori semne abstracte, se legitimează o nouă modalitate de a țese tapiseria, transformînd-o într-un obiect de viață.

CORNEL BOZB

șerban epure— profil

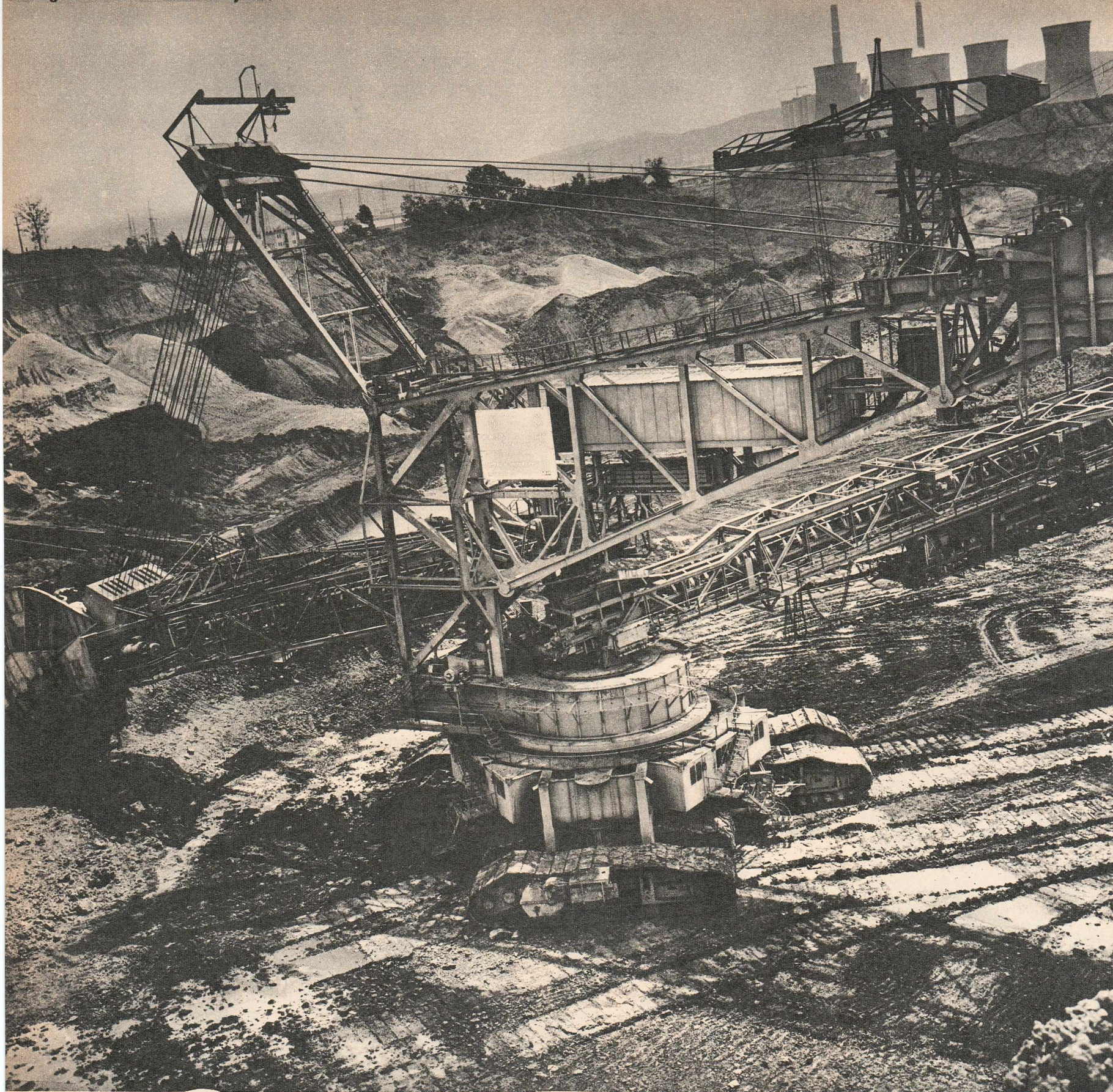

Epure face parte dintre artiștii care
du-și cu seriozitate problema relației artă
și, își iau răspunderea, în programul lor de
se, a unor implicații esențiale ale interac-
celor două domenii, fiecare păstrându-și
omia și profilul distinct în cadrul activi-
r umane. Demersul artistului se înteme-
pe o pregătire științifică de specialitate
de electronică) și pe o experiență artis-
tradițională, dezvoltată după un temeinic
de lucru al pictorului de șevalet în
(popasuri repetate la Poiana Mărului,
peisagistică înzestrată cu expresive forme
liet și o atmosferă specifică pregnantă),
este și autorul unor propuneri de ele-
spațiale destinate ambianței arhitectu-
moderne și realizabile în tehnici și mate-
matice tradiționale, cit și noi, de efect geo-
metric și cromatic. Practică, de asemenea,
se aplică, în sectorul publicitar. Toate
date le rememorăm pentru că sînt utile
mării unuia dintre tipurile frecvente de
artistic contemporan. Epure a devenit
sunt în viața artistică fiind prezent în
anii șapte ani la numeroase expoziții și
me importante (comemorativele consacra-
1972, Republicii, și, în 1973, luptelor de la
lța, expoziția muzeului din Galați intitu-
«Artistul contemporan și universul său»
deschizînd cîteva expoziții personale și
cipînd, în același timp, la expoziții româ-
prezentate în străinătate (Varșovia, To-
Bayreuth, Tokyo ș.a.), ca și la importante
rețiii internaționale, cum sînt bienalele
etului de la Paris.

oducerile care însoțesc și care, de fapt,
îndemnat să elaborăm această prezentare
istului pentru cititorii noștri, fac parte din
mai recentă confruntare cu publicul: expo-
personală organizată în cadrul temei «Artă
nergie» (temă amplu dezbăruită la Galeria
din strada Iorga nr. 42). Expoziția are un
gram explicit și destul de vast, ea realizînd
ca un ansamblu omogen, unitar, unde
re lucrare și fiecare grup de lucrări înde-
c un rol precis al demonstrației artistului
și-a prezentat, dealtfel, el însuși expoziția

la întîlnirile sale cu publicul). În esență este
vorba despre constituirea imaginii, a imaginii
artistice, a operei de artă în speță, după legi
și principii stabilite de artist în spiritul gândirii
și logicii matematice. Îndeosebi în spiritul
ciberneticii. Procesul de creație și, implicit,
acela de recepție se desfășoară sub semnul
investigației realității cu scopul în bogătirii cu-
noașterii, a lărgirii orizontului cultural în di-
recția tehnico-științifică, dar pe temeiul valen-
țelor afective ale omului, totuși. Elementul
figurativ prezent cu frecvență reprezintă un
profil uman schematizat, care se constituie la
intersecția «sistemelor» propuse și manevrate
de artist. Uneori, imaginea se bazează pe rapor-
turi geometrice și, în aceste situații, ea prinde
forma unor variante de evident efect decorativ.
Desprinse din ansamblul expoziției aceste ima-
gini par a-și atenua elocvența demonstrației
matematice, dar nu-și pierd eficiența afectivă,
situîndu-se în ambianța virtuală a sensibilității
omului contemporan. Și, luate în parte, pot
constitui un argument pentru adagiul formulat
odinioară de savantul Gr. C. Moisil despre com-
parația dintre matematici și artă, despre frumuse-
țea unei teorii, teoreme sau demonstrații
matematice și frumusețea logicii unei opere de
artă.

HORIA HORȘIA ■

un cărbune tânăr de șapte milioane de ani

La Rovinari, tot ce știam eu despre mineri, tot ce văzusem și auzisem despre ei mi-a fost contrazis. Da, am zărit pe câte o placardă scris salutul minerilor «Noroc bun». Da, am văzut cum pe kilometri de bandă rulantă cărbunele era purtat cu o viteză de 5 metri pe secundă. Și aici «schimbul» se numește «șut». Dar altceva știam eu că este o mină și altceva am găsit vizitând carierele Tismana, Gîrla, Căceni, Beteaga, care sînt în exploatare la Rovinari.

La o exploatare la zi a cărbunelui ceea ce uimește în primul rînd pe un necunoscător sînt utilajele. La adîncimi de cîteva zeci de metri niște namile de oțel scormonesc straturile de cărbune. Oamenii de pe aici le spun simplu excavatoare, dar par mai curînd niște lighioane rămase din preistorie, de lungimea unui stadion de fotbal. Și mai ciudată decît acești «supraviețuitori» din vremuri imemorabile este absența oamenilor. La început, cînd te uiți în jos, în carieră, nu zărești nici țipenie de om. Abia pe

urmă pe excavator. Într-o cabină, chiar lîngă rotorul cu cupe care mușcă din cărbune, vezi un om, apoi mai zărești încă unul urcînd pe o scară metalică, apoi încă unul. În total, pe colosul acesta se află zece oameni.

— Vă puteți numi dumneavoastră mineri, tovarășe director?, îl întreb eu pe directorul exploatării, în vreme ce colegul meu face minuni de acrobație încercînd să fotografieze, din cele mai inedite unghiuri, excavatorul.

— Vedeți, răspunde Ion Jescu, există marinari de apă sărată și marinari de apă dulce. Noi sîntem ca niște marinari de apă dulce. Din moment ce extragem cărbune înseamnă că totuși sîntem mineri. E drept, avem la dispoziție alte mijloace. Dacă ar sta în puterea mea, i-aș scoate pe mineri de sub pămînt. Acolo, în subteran, lucrul e și riscant și foarte greu. E ca și cînd ai face cizmărie sub pat.

Sîntem la Căceni, o carieră care și-a îndeplinit planul cincinal la începutul lunii mai. Privim

în jos, acolo unde excavatorul roboteste neobosit. Vîntul suflă spre noi o pulbere cenușie.

— Am venit aici acum 18 ani. Fusesem înainte miner, maistru, la Schitu Golești, lîngă Cîmpulung. Pe urmă, m-am înscris la Institutul de mine din Petroșani. Am devenit inginer și m-au trimis aici. Nu-mi plăcea deloc la început. N-am vrut să stau decît un an. Treptat însă munca de aici nu mi s-a mai părut atît de plicticoasă, m-am «îmbrățișat» de meserie și n-am mai plecat.

— Cum arătau locurile acestea pe atunci?
— Nu era deschisă decît o carieră experimentală, Balta Unchiașului. Tehnica folosită era rudimentară — excavatoare mici, cu lingură, iar transportul se făcea cu camioanele. Statul nostru a făcut însă eforturi serioase, a cumpărat din străinătate acești giganti dintre care unii au 3 000 de tone. Acum o să facem și noi excavatoare de astea uriașe. Transportoarele se fac deia la Unio Satu-Mare. Nu aveam utilaje, nu aveam experiența exploatării cărbunelui la zi

fiindcă nu exista nici o altă carieră de aci în țară. Iar acum, producția de anul ăstă, Rovinari va fi cît de două ori producția 1968.

— Cum s-a aflat de existența cărbunelui aici?

— Ei, se știa de cărbunele ăsta din vechi timpuri. E lignit, un cărbune tînăr de numai milioane de ani, care mai păstrează strălucimă inițială. Țăranii de pe stînga și de pe dreapta veneau cu căruțele și cu tîrnăcoala luau lespezi de cărbune, dezvelite de curgerea sa.

— Cine sînt cei care lucrează în carieră?
— Tocmai țăranii aceia care se uitau cu căscate, ca la alte drăcovenii, la excavator aduse aici, au ajuns să stăpînesc aceste locuri. Prin cursurile de calificare, prin calificarea înaltă de muncă, ei au devenit muncitori înalt calificare, ba, mai mult, au căpătat știință de muncitori. Au intrat în «plă

lor și nu se mai uită ca primitivii la noi sînt neputincioși în fața tehnicii, și se ducă cărbunele extras? Mai mare parte la termocentrala Roșia Jiu, doi pași de aici.

— Vă preocupă în clipa de față? În fapt, sînt grijile noastre dintotdeauna. Trebuie să găsim apă care uneori se infiltră în teren, și să o aducem la suprafață. Și să găsim cărbune, și să-l aducem la suprafață. Apoi ne preocupăm să folosim în mod rațional utilajele. O neoprire la timp a unei revizii atrage după sine scoaterea din producție a marii capacități de producție. Trebuie să zbatem pentru a înzestra exploatarea utilajelor de mare randament, deoarece se vor deschide cîteva noi cariere: Jilț, Peștiana, Roșia Jiu, la care acum se desfășoară operația de descoperire, adică de descoperire a rezervei de la suprafață. În curînd, în zona noastră va fi hrana nu numai a termocentralei Rogojelu și Ișalnița, ci și a unei alte centrale, de la Turceni, care acum e în construcție. În orice caz, noi lucrăm zi și noapte, duminică, în trei schimburi, cu for-

continuu cum s-ar zice.

— De unde sînteți, tovarășe director?
— Din Moldova. De pe lângă Suceava.
— Vă mai duceți pe acolo?
— Uneori. Eu, cînd am fost mic, pentru că eram multe guri, am plecat să-mi fac un rost de un singur. Cînd m-am întors, peste ani, cel bătrîn m-a întrebat: ei, ce ești, eu i-am spus inginer. El s-a uitat lung la mine și mi-a zis, mă, tu minți, tu minți pe tatăl tău. Eu i-am spus că nu și i-am arătat diploma. Atunci el s-a supărat foc și mi-a zis să duc imediat diploma de unde am luat-o că altfel cheamă miliția.
— De cînd sînteți căsătorit?
— De 21 de ani. Aveam 24 de ani pe atunci, nu aveam mari și lați decît 60 de lei. Am vrut să mergem, după căsătorie, și la ai mei, în Moldova. De unde bani? Ne-a dat socru-meu. Și, la plecarea, m-a luat deoparte și mi-a zis: ginere, dacă rămîneți fără bani pe acolo, trimiți o telegramă. Dar ca să nu afle toată lumea că nu mai aveți nici un sfanș, să mi-o scrii așa: Am ajuns cu bine. Ne prăpădim de rîs. Și eu am să încep și am să vă trimit banii de trebuință.

Ion Jescu rîde și ia în mînă o bucată de lemn care n-a apucat să se transforme în cărbune în miile și miile de ani în care a stat sub pămînt.
— Ehe, a trecut vremea. Dar nu pot uita nici azi cum ne-au primit ai mei. Maică-mea a început s-o căineze pe nevastă-mea: draga mamei, pe mîna cui ai încăput. Cine te-a pus să iei orăntania asta? Dacă ai ști ce drac împielit e. Săraca fată intrase la idei. Se înfricoșase toată. Mama nu știa că nu mai eram băiatul șotios și zburdalnic pe care îl alinta ea cu bățul. Ea mă ținea minte după faptele mele din copilărie, cînd alungam cloșca de pe ouă, luam ouăle și le schimbam pe înghețată, de umblam răgușit zile întregi.
Cu Octavian Chioțea, excavatorist la cariera Cicani, am discutat după ce a coborît din cabina lui, la terminarea schimbului.

— Cîți ani aveți?
— 38.
— Și de cînd sînteți excavatorist?
— Din 1958. Înainte am fost tractorist. Apoi am fost maistru la sondă. Pe urmă am venit aici. Nu ai riscurile unui miner, dar răspunderea este mai mare. M-am calificat zicîndu-mi că dacă lucrează toți de ce n-aș lucra și eu.
— Văd că vă lipsește un deget. Vreun accident?

— Da. Lucram la o sondă. Eram încă neînvățat cu munca asta. Eram motorist. Am simțit la un moment dat că nu e ceva în regulă. L-am întrebat pe unul: ce se întîmplă? A, nu-i nimic, mi-a răspuns ăsta. Vezi că e un orificiu pe acolo, pe undeva, acolo-i buba. Am căutat orificiul cu degetele, dar orificiul era o fereastră în care mi-a intrat mîna și mi-a zdrobit un deget.
Octavian Chioțea privește cu ochii lui albaștri în depărtare.
— Aici, la Cicani, nu ca să mă laud, dar sînt meseriașii cei mai buni. Aici sînt printre primii angajați. Poate de-aia avem și rezultatele astea bune.
— Ce înțelegeți prin meseriași buni?
— Acel care fură meseria, nu o tocesc.
— Sînteți cam supărat sau mi se pare mie?
— Ba chiar sînt. Am așa o stare de neliniște. Nevastă-mea e bolnavă de hernie de disc. E în spital la București. Am rămas singur cuc și mi-e urît. Pe fete le-am trimis la o rudă. Acum îmi găsesc singur. Mîncarea care o fac eu numai mîncare nu mai e. Vă dați seama ce poate ieși din mîna mea. Dar de, o să treacă și asta. Dacă omul ar fi veșnic fericit ar fi de fapt veșnic supărat.

— O singură dată am fost bolnav în 30 de ani de muncă, îmi mărturisește Vasile Stănculete, electrician la cariera Cicani. Numai atunci am

lipsit de la lucru. Altfel, mi-a plăcut să fiu foarte corect. Pentru că am muncit de mic copil, de la 14 ani și mi-a intrat munca în sînge.
Din pricina căștii de protecție, chipul lui Vasile Stănculete are partea de sus albă, iar partea inferioară bronzată puternic.
— Ce face un electrician aici timp de opt ore? Înțeleg, cînd se produce vreo defecțiune, interveniți. Dar în restul timpului, cînd totul merge normal?
— Vedeți, excavatoarele astea sînt ele uriașe, dar sînt și delicate. Trebuie mereu să le supraveghezi ca să n-o ia razna. Noi, electricienii, sîntem atenți dacă nu cumva motoarele sînt prea solicitate.
— Sînt probleme deosebite pe aici?
— Tinerii ne pun probleme. Unii dintre ei iau în rîs munca și pe cei mai vîrstnici. Las' că știm noi, nu ne mai dăscăliți atîta, dar ce să știe niște puștani, dacă nici noi, cu atîția ani în spate, n-am prins totul.

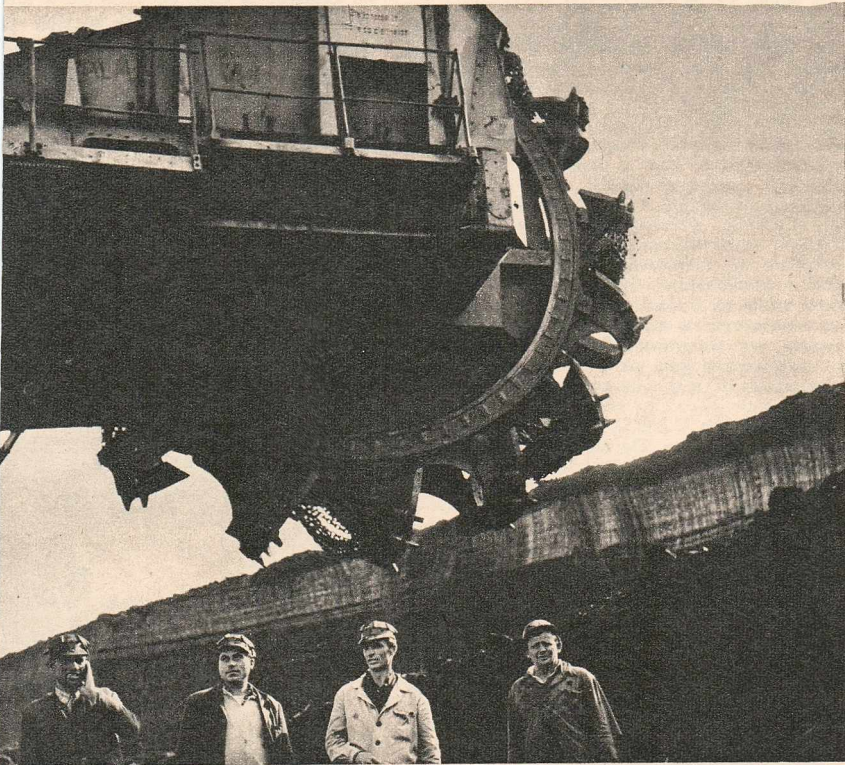
Soții Roventă, Ion și Maria, sînt încă tineri, nu au împlinit încă 40 de ani, și lucrează la cariera Tismana. El e excavatorist, ea lucrează pe un buldozer. În același schimb.

— Cînd am văzut pentru prima oară excavatoarele astea am zis că nu le poate conduce un om. Acum nici nu aș putea să mai lucrez pe un excavator de ăla simplu. Mi-e drag ca un copil de-al meu.
— E ca și în «Epoca de piatră», intervine Maria. Ca și Fred. Numai că în loc de excavator Fred are o arătare de aia de prin vechime. Iar bărbatu-meu e mai firav. În rest, pină și popice joacă.

— Vă țineți bine amîndoi.
— Ba, bărbatu-meu a început să albească, în-cît glumește cîteodată directorul: Mario, fă-i zile negre, că altfel încărunește de tot.
— Și cum de ați ajuns să conduceți buldozerul?
— Stau și eu și mă întreb. Cînd eram copilă umblam după pui de pupază, iar mai tîrziu am făcut școala de tractoriste și am ajuns să conduc acum tractoare și buldozere.

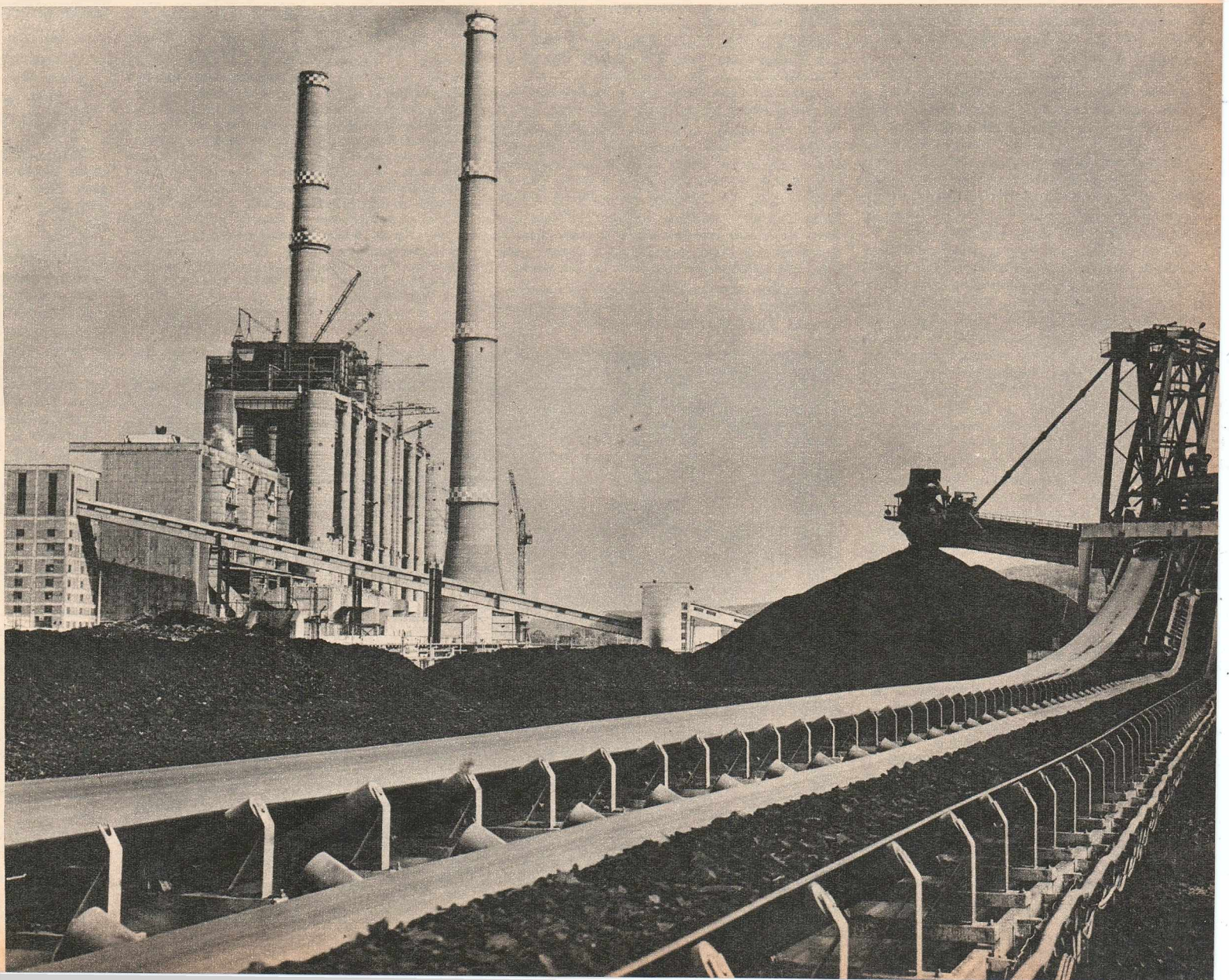
Carierile din care cărbunele a fost scos se umplu cu steril, cu pămînt, și apoi se redau agriculturii. La Rovinari am văzut terenuri cu meri care dădeau, după spusele localnicilor, niște ionatane grozave. Cu timpul, nici nu se va mai ști că pe aici niște oameni harnici, ajutați de niște mașini uriașe, au scormonit pămîntul și i-au smuls cărbunele. Totul va fi ca mai înainte, de parcă nu s-ar fi întîmplat nimic.

GEORGE ARION ■

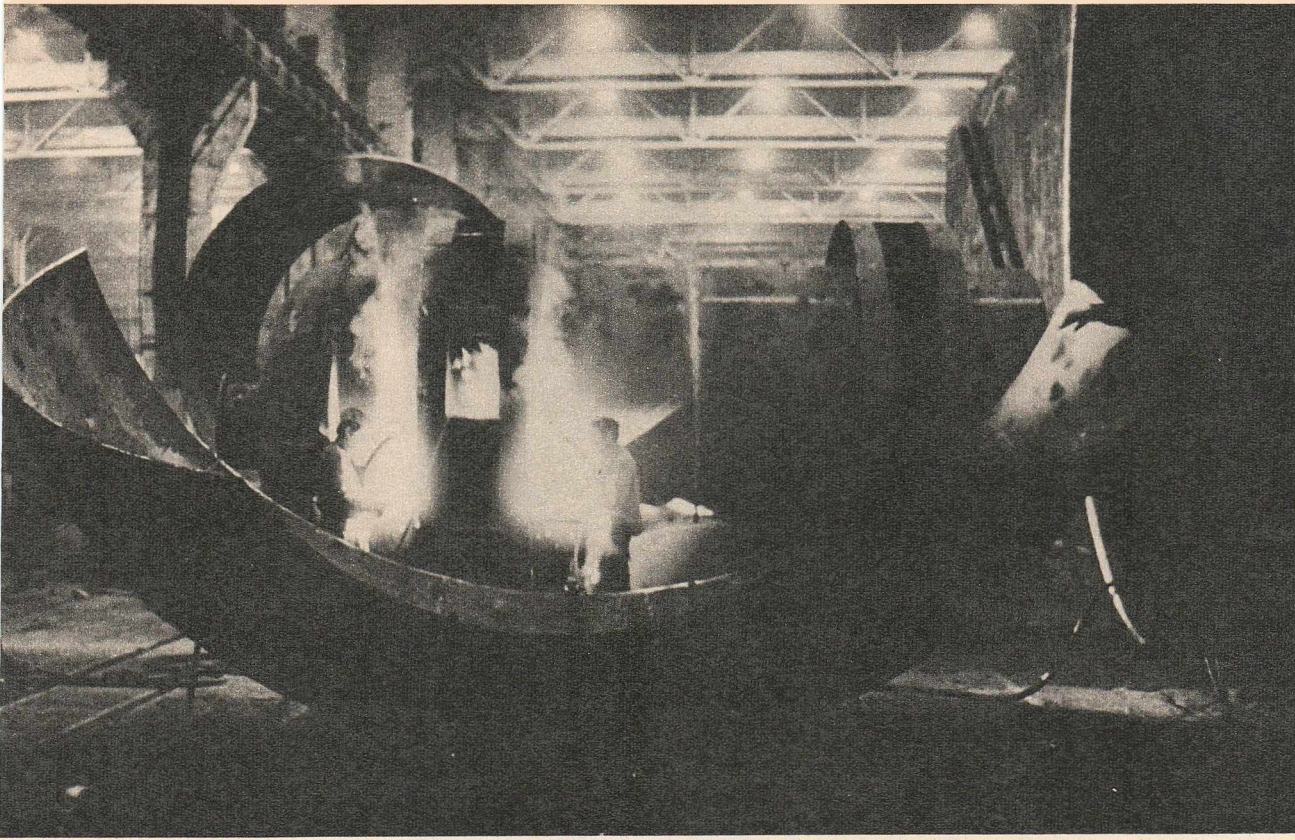

Cariera Cicani, planul al a fost îndeplinit la sfîrșitul lunii mai.

Construcțiile unui colos: înălțimea — 110 metri; diametrul — 35 metri; diametrul rotorului cu cupe — 2,5 metri.

Construcția cărbunelui pe calea transportoare sfîrșită la termocentrala Roșia Jiu. În 1974 se prevede ca proiectul să fie de 3,3 ori mai mare decît în 1974.

LA OREI ZERO

noaptea, între ciocan și nicovală

Oameni care înaintea oricărui vorbesc, promisiuni așază firesc și decis faptele. Stăruința înscrierii atitudinii constructive în cultura stilurilor cetății încearcă pe toți să înțeleg bine sensul istoriei trăite acum. În noaptea asta și noaptea fără să se tocmească acolo unde valoarea strădaniilor lor se vede în mașini, agregate, industrie pentru țară-mă, așadar, într-o noapte de junie muncitorii schimbului III ai secției de producție de la Uzinele «23 August». O zi am stat cu mâna pe receptor pentru a vedea cineva din conducerea întreprinderii să autorizeze intrarea. «Sînt în sala de consiliu», spune la 22, directorul Alexandru Roșu ieșea din sala de consiliu. Eram acolo, împreună cu inginerul Hristache, de la forjă, și inginerul Andrei (din partea Inspectoratului de Stat pentru controlul calității produselor) la lansat ideea unei «inspecții inopinabile», o glumă. Nu putea fi vorba de o inspecție oficială, ci de o inspecție, cronicarii se ocupă pentru a simți pulsul, pentru a vedea, pentru a transcrie evenimentele, pentru a arăta că se întâmplă ceva. Cele patru «cîmpuri» de mecanice, debitări calde, montaj și asamblări (sude) ale halei sînt delimitate prin macaralelor care poartă rigolele de scurgere a apei pe niște inele de logodnă. Aici metalul fierbinte, este curbat, tăiat, străpuns, sudat, tăiat, tăiat pentru a se numi linie de ciment de 100 tone pe zi care «ia stîncă și țiglă face țiglă și țiglă»; oală de turnare cu destinația de a ține apa ce înghite 160 tone de metal fără să se încălzească; strunguri de strunjit mori de ciment, cu diametru de 5 metri și 14 metri lungime și un diametru 5 000 sau «cupolă» pentru producția nr. 4 făcută din oțel special Khb-36 W și care cu nerăbdare de siderurgii gâlățeni au sînt sute de oameni în preajma orei 23 în noaptea lor, planului pe care-l au de îndemîna de tone de oțel. Nu ne auzim unii cu alții în ochii orbite de flacăra sudurii stăruie în albe și negre și ne cunoaștem: Udrea, Ștefan, Ștefan, Ujeniuc, Domnica Ene, care sînt muncitorii schimbului II și Motea, Bratu, Stere, Constantin, Tănase, Vinerșan, la începutul schimbului III. Totul se petrece pe neobservate, în liniște, fără să înceteze nici o clipă zgomotul nemăsurat, enervant al metalului pus la lucru. Noaptea se lucrează fără întrerupere. La trei, trei și un sfert se face un moment de pauză, într-o pauză scurtă, în care se pot auzi zvonuri. Mă aflu într-o secție cu o medie de vîrstă de aproximativ 25 de ani. Ei moștenesc tradiția de muncă exemplară. Ion Chiper, cu o experiență pe care o tot scoate din buzunarul lui, se uită prin flăcări, pipăie, întreabă, controlează de calitate. Nu poate fi «dus cu forța» pentru că el a lucrat aici, a fost întîi aici, cunoaște cazangeria ca pe propriile degete. El vrea și știe cum se realizează un lucru ireproșabil. Inginerul Andrei îmi prezintă o avalanșă de termeni tehnici, greu de înțeles, propunerea de invenție a inginerului Alexandru Roșu și a sa, intitulată «Proce-

deu și agregat pentru curbarea dublă a tablelor», cu aplicații directe la rezervoarele sub presiune, cu posibilități de ofertă imediată la export, de eliminare a importului. Îmi face rapid o schiță, vorbindu-mi despre o soluție constructivă pentru niște piese întrebuate în industria de mobilă, care ar reduce, de asemenea, mult cheltuielile valutare. Îmi mai spune ceva despre modernizarea proiectului de rezervor

sferic de 1 000 metri cubi sub presiune, de economii, de pregătirea de fabricație pentru tipul mecanizat care este întîrziată și iar despre economii, preț de cost, competitivitate, inteligență tehnică, despre posibilități, despre îndrăzneală și nu mă lasă din mînă pînă cînd, ajuns la secția forjă, locul său este luat de Eroul Muncii Socialiste, Antonache Hristache.

La forjă, noaptea sună a trăsnet între ciocan și nicovală, aerul miroase a magmă și a cer tulbure. Mă opresc aici, la un sfert de ceas înainte de ora zero, pentru a avea un început bun în cronica următoare. **COMAN ȘOVA** ■

«mă numesc ioan dobrescu și nu acarul păun»

Reamintim ce-ați putut afla din paginile cotidianelor apărute în timpul săptămînii ce se încheie azi: duminică, 26 mai, cu ocazia cuplajului fotbalistic interbucureștean, 80 000 de oameni au trebuit să-și împartă — mai pașnic, mai belicos — cele 63 500 de locuri ale stadionului «23 August». Au fost numeroase momente de panică, de teamă întemeiată, fiecare văzînd în omul din spatele său un element dintr-o posibilă avalanșă care s-ar fi putut produce în orice moment. Primele explicații pentru această situație anormală le-am cerut tovarășului Traian Iliescu, directorul *Întreprinderii de exploatare și administrare a bazelor sportive*. «Noi, ca proprietari, avem datoria să predăm organizatorului, în cazul de față *Sportul studentesc*, terenul, vestiarele, instalațiile sanitare etc., în perfectă stare de funcționare. Organizatorul, printre altele, este obligat să-și asigure un bun

dispozitiv de control și menținerea ordinii. În cazul situației de duminică nu cred, așa cum s-a insinuat, că organizatorii au vîndut mai multe bilete decît capacitatea stadionului și chiar dacă ar fi fost așa, stadionul «23 August», avînd locurile de 65 de centimetri, poate găzdui, fără busculade și alte neajunsuri, 75 000 de spectatori. Duminică au fost peste 80 000. Deși organizatorul a prevăzut un număr de peste 250 de oameni de ordine, adică mai mult decît folosesc eu pentru un mare meci internațional, lucrurile au ieșit foarte prost. Cauzele? Nu toți oamenii de ordine sînt integri. Adică se pretează la ciubucuri, încercitudini flagrante, în urma cărora se aleg după un astfel de cuplaj cu cîteva sute de lei. Pe unii i-am depistat personal. Dintre milițieni, nu toți își fac pe deplin datoria, ba, uneori, introduc oameni fără bilete. Pe de altă parte este vorba de slaba conștiință a mul-

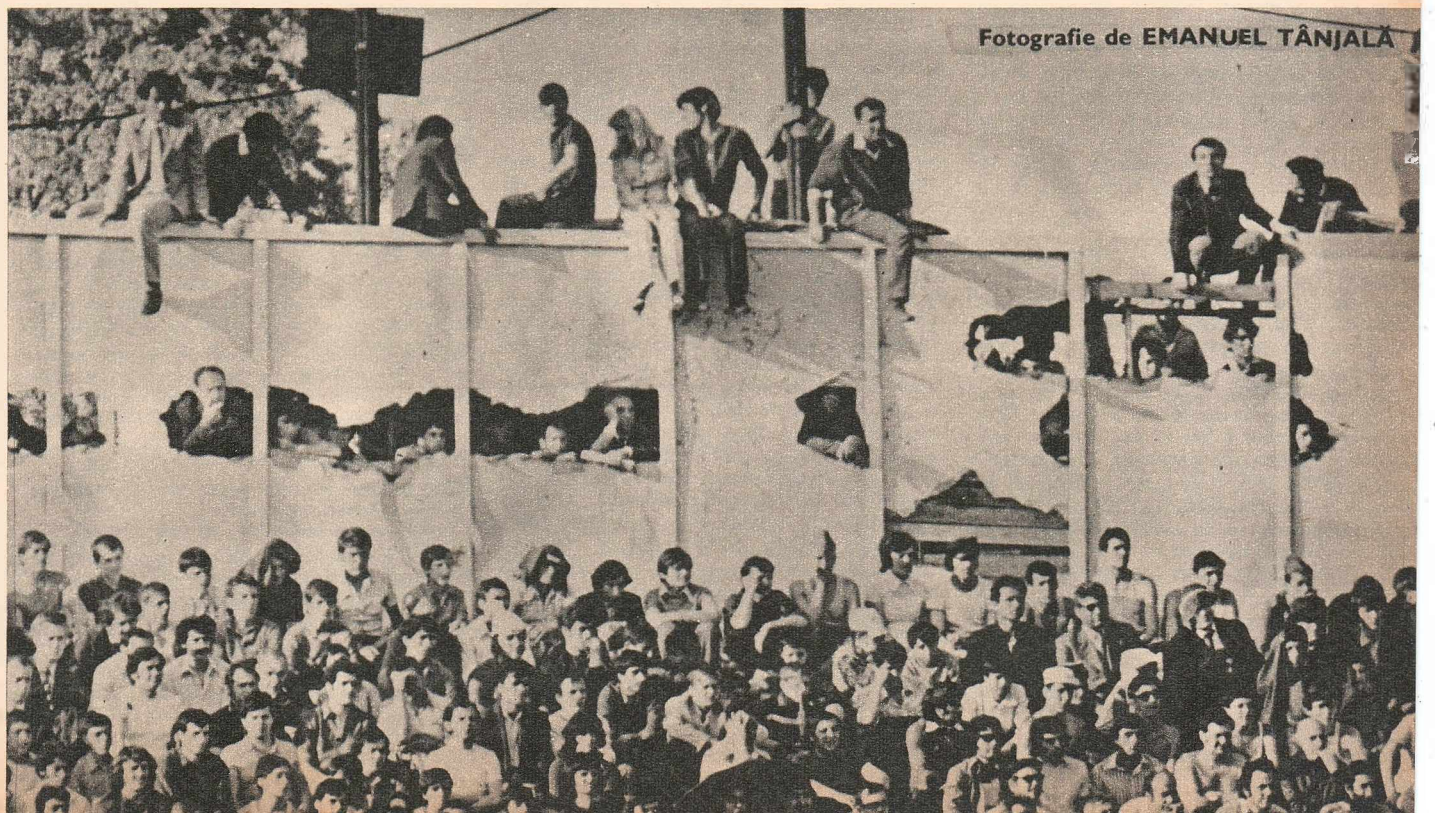
tora dintre cei care vin la meciuri. Nu de puține ori, după meciuri, am găsit oameni de ordine zăcînd leșinați, ca urmare a bătăilor suferite; chiar și milițienii au fost uneori loviți. Cred că *Sportul studentesc* nu și-a făcut pe deplin datoria de organizator, dar în condițiile de duminică, mi s-ar fi putut întîmpla și mie, dacă eu aș fi fost organizatorul, să am aceleași neazuri. Valuri de oameni, cu și fără bilete, au forțat intrările, s-au năpustit spre tribune și peluze».

Opinia organizatorului, exprimată prin cuvîntul tovarășului Ioan Dobrescu: «Situația a fost cu adevărat nemaîntîlnită, dar eu mă numesc Ioan Dobrescu și nu acarul Păun. Adică: n-am vîndut, așa cum s-a insinuat, mai multe bilete decît capacitatea stadionului. Dimpotrivă. Am vîndut 58 404 bilete. Am rămas cu 4 600 de bilete nevîndute. 4 000 le-am oprit eu, văzînd că s-au forțat intrările și stadionul era arhiplin, iar 600 mi-au fost restituite de casiera Dan Natalia, care imobilizată în cabină de miile de solicitanți nu le-a mai putut vinde. Pînă duminică dimineață se vînduseră doar 6 000 de bilete! Apoi, în interval de cîteva ore, stadionul a fost luat cu asalt. Cei care nu au mai avut răbdare să ia bilete au forțat intrările. Am avut în dispozitiv peste 300 de oameni de ordine, iar miliției i-am solicitat un număr mai mare de oameni ca de obicei. Din păcate, printre oamenii puși să controleze biletele, s-a admisă intrarea în stadion, s-au format adevărate găști de alacariști. Duminică, numai eu i-am prins și predat organelor de miliție pe Mazilu Bunea și Stoian Constantin care, contra unor sume de bani, dădeau drumul în stadion celor fără bilete. De asemenea, i-am văzut procedînd astfel și pe Ciurezu Cristea, Gheorghe Coman și pe alții. În altă ordine de idei, trebuie să vă spun că desființarea biletelor cu serie creează mari neajunsuri. Biletele de 14 lei au aproape aceeași culoare cu cele de 4 ori de 5 lei. Închipuiți-vă, că vîndute de alte cluburi, unele chiar din provincie, aceste bilete sînt greu de depistat într-o aglomerație infernală cum a fost duminică. Sînt numai cîteva din neajunsurile care au făcut posibilă regretabila situație de duminică».

Cunoscutul antrenor Traian Ionescu, actualmente consilier tehnic al *Clubului de fotbal Sportul studentesc* ne-a spus: 1. Stadioanele noastre, cu excepția celui al Stelei, nu sînt construite pe specific. Nu avem deci stadioane de fotbal. Peste tot în lume, fiindcă la fotbal nu vin numai academicieni, ci tot felul de oameni, zidurile care înconjoară terenurile sînt robuste, foarte înalte. Există în spatele lor chiar șanțuri cu apă, casele de bilete sînt automate. 2) La noi, interesele economice ale C.N.E.F.S., Federației de fotbal și ale cluburilor sînt deseori în contradicție, lucru care se repercutează asupra întregului sistem organizatoric. 3) După opinia mea, cluburile trebuie lăsate să-și organizeze meciurile; I.E.A.B.S. este azi o verigă care nu-și mai are rostul. Nu face altceva decît să trăiască și, culmea, să subordoneze statutul economic al cluburilor. 4) Educarea celor care frecventează stadioanele de fotbal (poate cu excepția Timișoarei) este precară. 5) Dispariția gratuităților — care se ridică la numărul miilor — este absolut necesară.

Nu dorim să tragem concluzii pripite. Sugerăm doar organelor în drept să analizeze o stare de lucruri care poate genera situații și mai neplăcute decît ceea ce s-a întîmplat duminică, 26 mai, la stadionul «23 August».

DORIN TUDORAN ■

LOCUL UNDE AM VĂZUT CEL MAI FRUMOS CURCUBEU

Între om și stincă, un moment de armistițiu: verificarea puternicului motor al macaralei.

Cîțiva bărbați semănînd cu navigatorii de barcă pe o insulă, în plină iarnă, în pădure, prin lungi rafale de viscol, au coborît într-o zi dintr-un autocamion. Copacii uzi, asimetrici, norii alunecînd greoi pe cerul respingător, urmele de pași pe zăpadă, aburii din jurul gurii, ochii urmărind pămîntul, reperele și, în sfîrșit, mîinile așezînd pretutindeni inscripții ce anunțau un decor imaginar, ca în teatrul lui Shakespeare. Au urmat rulotele, și focurile, și fumul înecăcios din interioarele fragile de pefe. Bărbații tăiau copaci, construiau barăci, fumau, rîdeau, apoi se odihneau unii lîngă alții în rulotele clătinate de vînt. Rulote care purtau firme ciudate: «Hotel Napoca», «Hotel Siesta», «Cabana Trei haiduci», «Hotel O mie de ani pace». «Ce n-aș da să mai începem o dată. Să luăm totul de la început ca atunci, în 28 ianuarie 1970, cînd am coborît dintr-un autocamion în sălbăticia — deja de domeniul trecutului — a acestor locuri. Măcar încă o dată...» Bine, dar a fost greu, a fost insuportabil. Singuri, izolați... «Ei bine, așa cum a fost, a fost frumos. Eram entuziaști. Începeam o viață nouă. Eram propriii noștri stăpîni. Noi însemnam civilizația. Eram pionierii. Mîncarea ajungea tîrziu pînă la noi. Și cînd mergeam noi să mîncăm la cantină, ne trebuiau trei ore de drum cu basculantele prin noroi, prin nămeți, cu motoarele fierbinți, cu acceleratoarele apăstate pînă la maximum». Veneau moșii, ne priveau mirați: veneau din creierii munților și se minunau. Ce faceți aici? Lumină. Adică, cum lumină? De aprins în casele oamenilor și de aprins stelele. Și așa mai departe... Pînă în toamnă am fost colonia pe care o vedeți...» (Ion Horotan, maistru mecanic.)

«Sîntem acum aproape un oraș, cu străzi, cu

canalizare, cu instalații de încălzire, cu un complex comercial, brutărie, magazin alimentar, frizerie, coafor, cizmărie, școală de opt ani, grădiniță de copii, cîmin de zi, club, terenuri sportive de tenis, de volei, policlinică, post de miliție, sere, cinematograful. Sîntem aproape 3 000 de suflete. O colectivitate umană care trăiește, temporar, oarecum izolată de restul lumii. Construim aici, în creierii munților, la sute de metri deasupra nivelului mării, o hidrocentrală». Și cum vă descurcați cu problemele zilnice legate de aprovizionare, de conviețuire? — «Eu sînt aici un fel de primar. Oamenii vin, bat la ușă, mă anunță prin secretară, mă opresc pe drum, pe platourile de lucru și mă întrebă cîte în lună și-n stele. Și eu trebuie să le răspund, să găsesc soluții chiar și pentru anumite probleme personale, de mare taină. Pentru că ne cunoaștem, ne-am verificat unii pe alții, știm de ce sîntem în stare și dacă am rămas împreună aici, în inima pădurilor, înseamnă că ne unește ceva durabil: un ideal, un crez, o nebunie poate, o obsesie, o nevoie telurică de aventură, de luptă, de înclăstare la înaltă tensiune. Să nu scrieți nimic despre mine. Am dat prea multe interviuri. Genul acesta de glorie «gazetărească» îmi displace profund». (Radu Scutelnicu, inginer șef de șantier.)

Bărbatul din fața mea are 36 de ani. E de statură mijlocie, blond, cu ochii albaștri, aproape cenușii, supt, cu mîinile frămîntînd mereu o țigară nevăzută. Sînteți nervos. «Ca și dumneavoastră». Avem aceeași vîrstă. «Mă bucur». Cîți oameni conduceți? «Aproximativ o mie două sute». Îi cunoașteți pe toți? «Nu după nume». Fumați mult? «Un pachet pe zi». Ați fumat vreodată mai mult? «Întotdeauna cînd încep o treabă,

fumez mult. Mă gîndesc. Acționez. Se poate chiar să nu dorm. În iarna aceea cînd am venit aici, am fumat mult. Prea mult. Treptat, lucrurile s-au aranjat și acum am revenit la un pachet pe zi. Am somn bun. Sînt liniștit. Am lucrat bine. Am devansat toate termenele planificate, atât la «centrala subterană» cît și la «tunelul de aducțiune», la «conducta forțată», la «castelul de echilibru», la «tunelul de fugă»... Putem pleca în altă parte. Ne-am și pregătit un șantier nou. Venim de la Bicaș, am lucrat la cele 12 hidrocentrale de pe Bistrița, acum ne aflăm pe Someșul Cald, construim hidrocentrala de la Mărișelu și plecăm la Slatina, pe Olt, unde vom executa 10 hidrocentrale precum și cea de la Islaz... Apoi, tîrziu, cînd voi trece bine de 40 de ani mă voi retrage de pe șantier. E greu să trăiești mereu pe înălțimi, să tot urci, chiar strigînd, ca în poezia lui Lucian Blaga: «Dați-mi un trup, voi, munților!» La un moment dat obosești. Și inima începe să bată alt fel... și vulcanii se sting.» (Radu Scutelnicu)

«Ne aflăm la 528 metri deasupra nivelului mării și la 300 de metri sub munte». Ascultăm valurile mării. Dacă nu ale Mării Negre atunci ale Mării Sarmatice. Ne aflăm undeva în pliocen. Aici s-a sculptat în munte «centrala subterană». O arhitectură de beton; o construcție scundă, dată ca sub un clopot enorm de falii tectonice, fără rezonanțe interioare, așezate într-o cavernă înaltă de 40 de metri, lungă de 70 și lată de 20. Reflectoare puternice luminează pereții de beton care stimulează fibrele lemnoase ale cofrajelor. Se disting clar, decupate în podea, fosele circulare ale viitoarelor turbine de cîte 73,5 MW. Construcția aceasta subpămînteană are atmosfera unui templu gotic. «Am introdus o tehnologie nouă de execuție, aici, la Mărișelu. Am modificat tehnologiile de la Argeș și Lotru. Excavațiile s-au executat în trepte și abataj frontal, ceea ce a permis să se scurteze la jumătate timpul de lucru. A fost foarte greu. Am înaintat centimetru cu centimetru în condiții extrem de dificile, într-o zonă încărcată de surprize, într-o rocă proastă, tectonizată, faliată, fisurată. Odată, într-o noapte, parcă într-o duminică, am coborît în subteran cu lanterna. Am străbătut tunelul de 800 metri pînă la centrală, cu pași pîndiți. Am intrat singur în «sala turbinelor». Se fisurase betonul sub picioare. O întreagă porțiune din podeaua asta subterană pornise să alunecă ca sub impulsul unui cutremur. Am alarmat întreg șantierul. În plină noapte am pornit să consolidăm terenul. Am turnat beton, masiv, de-a lungul unui perete, ca să oprim deplasarea rocilor. Se putea degrada toată munca noastră de luni și săptămîni. Se putea prăbuși muntele peste noi!» (Gheorghe Manoliu, maistru principal.)

De ce ați construit această centrală subpămînt? «Ca să realizăm o cădere a apei de aproape 500 metri, cinci sute de metri necesari pentru punerea în mișcare a coeficientul stabilit dinainte al turbinelor și generatoarelor. La suprafață acest lucru era imposibil de realizat. Acum totul e aproape gata». Ce sentiment aveți? «De ușurare. Și de regret». De ce? «De regret pentru toate zilele și nopțile grele prin care am trecut, pentru că se încheie un capitol important din viața noastră de constructori de hidrocent-

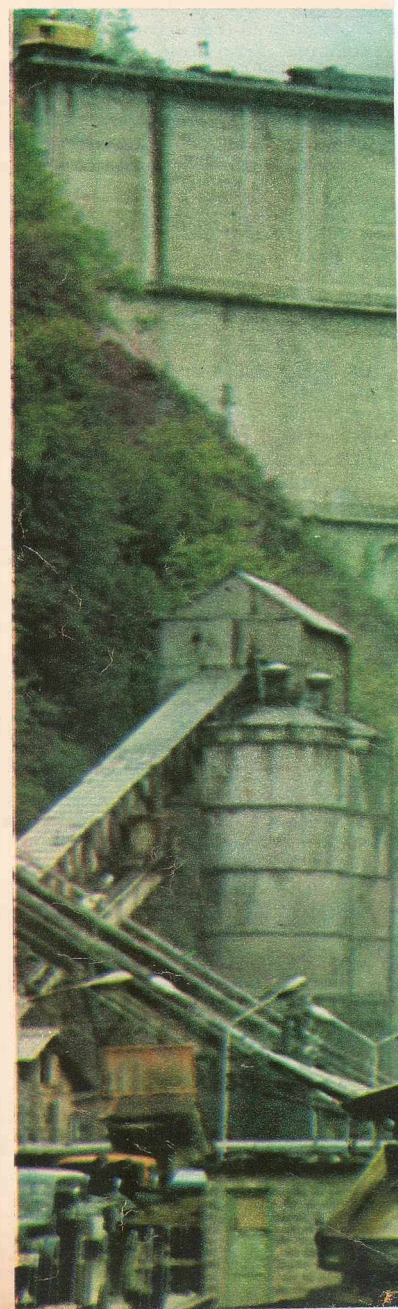
Unul dintre «nașii» deversorului: Anton Irimie.

trale. Dumneavoastră editați în fiecare mină o revistă pe care noi am citit-o, v mă credeți, cu mare interes, chiar subteran, și aveți bucuria împlinirii în săptămîină. Noi trăim această bucurie sau trei ori în viață cînd lăsăm în urmă o creație de felul acesta. Și avem sentimentul că am realizat ceva durabil și, într-un fel, monumental. Dați-ne voie să trăim evenimentele într-un fel aparte și poate contradictoriu: Scutelnicu)

«Ah, dumnezeii ei de treabă! Iar avem și tîi la lumină!» (Tocmai ei, care dau lumină!) Gheorghe Manoliu se repede fon. Învîrte nervos, de cîteva ori, mica mîna care amintește telefoanele din gările rîșii ferate lătrălnice. «Alo! Dă-mi-l pe de la atelierul electric... Manoliu sînt. Mă loane, care e situația, că s-a oprit curent stins reflectoarele. Nu mai putem lucra cînd? Între ce ore? Între 12 și 14? Și? Da Da... Da... Da. Și mai e și mîine? Ce dracu arhanghelii ei de treabă, că băieții lucră decofrare, la finisare, la instalația de apă nea loane, la instalația de aer... Poftii oprit și ventilatoarele! Cerul ei de treabă avem de lucru la vopsitorii, la zugrăvirea alte minuni de astea... Pe ce perioadă de timp? Pe cît timp? Tot două ore. Da noi cînd mai lucrăm, nea loane? Cînd mai facem N-aud! Spune mai tare! Bine-bine, nea loane. Noroc». Apoi, către reporter: ruperile astea ne fac să pierdem timpul. de vină? I.R.E.-Cluj! Ne scot din ritm».

Un bărbat oarecare. Nici nu-ți vine să crezi ce zace sub pălăria aceasta verde de singuratic care îți răspunde mereu, dar s-ar gîndi la altceva. Mic de statură, gesturi repezi, sfredelind din ochi interlo și aruncînd comenzi mute în dreapta și-n sus, jos, pretutindeni unde oamenii nu sunt și execută ultimele detalii și accesorii a tralei de sub pămînt. «Măcar dacă ar tri timp, cei de la Reșița, turbinele. Dar tîm că n-au cum să le execute după graț atunci, toată munca asta a noastră de dezvoltare a construcției cu 6 luni înainte de term mîne în aer...» (Gheorghe Manoliu)

Fantastică mi s-a părut sfredelirea mîinilor pentru conducta forțată! «E adevărat, că pe care o realizează prin conductă este de cîteva sute de metri, dar, de fapt, conducta are gime de 740 metri. E ca un periscop în

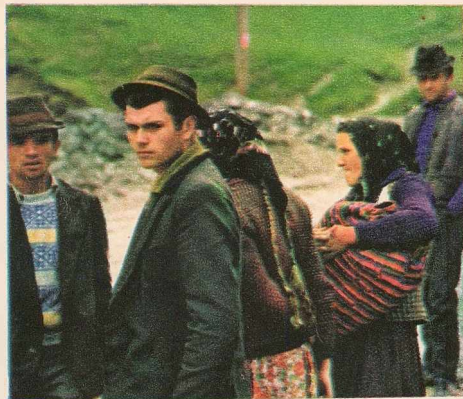
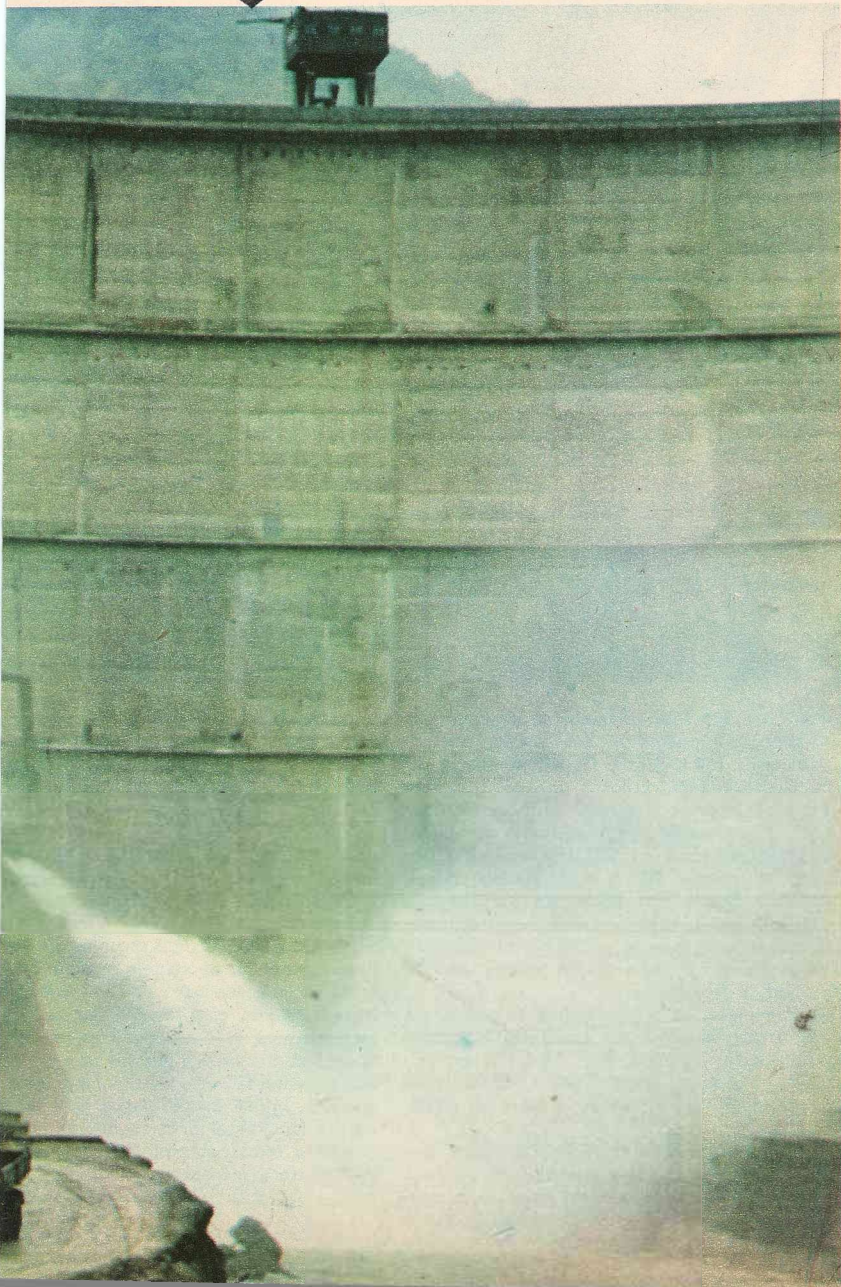

e, prin care, la modul imaginar, ai putea interiorul complicat al orologiilor sub-
ne mersul lent al erelor, scurgerea
a «pînzelor freactice». Conducta are o
e de 32 grade, 43 minute și 17 secunde.
m vedeți, o măsurăm cu formulele tim-
ă dați seama ce înseamnă să sapi, să
și să excavezi zilnic, în subteran, cobo-
năruntăile pămîntului cu ajutorul frîn-
cablurilor? Dar vă dați seama ce muncă
ă, istovitoare s-a consumat aici, la
ea acestui tub imens scufundat în pă-
la cuplarea șinelor pe care coboară
a în nacelele unor dirijabile, montorii
tei de oțel? Nu vă puneți întrebarea
turnat betonul? Cum s-au fixat co-
Cum s-a decofrat? Acum, cînd oamenii
în urmă această galerie unică, acum,
aici, de jos, de la capătul subteran al
tei forțate» poți privi cerul de deasupra
luneta unui observator astronomic, mi
totul aproape uimitor. Nu vreau să
elodramatic. Acum, uneori, mi-e teamă
sc în sus. Nu știu cum se face că nu-mi
închipui oameni lucrînd acolo, în con-
îrîndu-se uneori pe brînci, prin noroi,
căderi brutale de pămînt. Ceea ce mă
ește este că e posibil ca peste cîțva
ă vină pe locurile acestea oameni în
ură, oameni care vor să se bucure de
să se odihnească sîmbăta și duminica, să
i la iarbă verde. Nu vor vedea nimic
decît barajul. Asta impresionează! Și
acumulare! Puțini vor fi aceia care vor
în pămînt să privească «palatul sub-
«casa vanelor», «castelul de echilibru»,
de fugă». Și unele nu se vor putea privi.
at. Oare de ce meseriile de arhitect sau
ctor, de pildă, sînt privilegiate?» (Nico-
crăian, inginer)

ul din pereții din lemn ai barăcilor de la
u citesc următoarea inscripție: «Cu
electrică irosită într-un minut s-ar
roduce 108 000 kilograme oțel, 225 000
ne fontă brută de furnal, 63 000 kilo-
îngrășăminte chimice, 135 000 metri
șesături, 990 000 kilograme ciment».
c, realizez, într-un plan mai concret,
oamenilor de aici de a cîștiga timp!

l de la Tarnița, o realitate de di-
ni impresionantă, în armonie cu
il din jur.

sau estetică + eficiență.

Dimineața, muncitori pe șantier, după
masă, țărani din Beliș, în așteptarea cursei
care-i va duce acasă. Încă de pe acum
marele baraj impune nu numai profes-
iuni noi, ci și o psihologie nouă.

Fotografii de ELENA GHERA ■

Ce înseamnă, de fapt, hidrocentrala de la
Mărișelu?

«Hidrocentrala de la Mărișelu face parte
dintr-un vast complex hidroenergetic căruia,
în cronică zilnică, i se spune, oarecum sofisticat,
«Amenajarea hidroenergetică de pe Someș».
Autorul: Trustul de construcții hidroenerge-
tice-București. Complexul acesta e format din
barajul de la Gilău cu lac tampon pentru asigu-
rarea unui debit de apă constant, necesar ali-
mentării cu apă potabilă a orașului Cluj. Volu-
mul lacului: 3 milioane metri cubi. «Urmează
hidrocentrala de la Tarnița...» Ce înseamnă
Tarnița? «Un baraj din beton, un baraj de rezis-
tență cu dublă curbură, înalt de 97 metri, cu
volum din beton de circa 130 000 metri cubi
și un lac de acumulare de 70 milioane metri cubi
de apă. Deservit de o centrală așezată la piciorul
barajului, cu o putere instalată de 45 MW. Primul
grup, compus dintr-o turbină și un generator,
a și vărsat în vistieria energetică a țării un milion
de kWh. Hidrocentrala de la Mărișelu este
alimentată de lacul de acumulare de la Fintinele,
lac care se află în execuție și va avea, în final,
o putere instalată de 220 MW. Aceasta e compo-
pusă dintr-o galerie de aducțiune subterană,
lungă de 8 kilometri și 400 metri, și dintr-o
galerie de fugă de 3 kilometri și 650 metri.

Barajul de la Fintinele are un volum de 2 milioane
400 000 de metri cubi — arocamente. Și va
acumula 200 milioane metri cubi de apă. Baraj-
ul e, de fapt, imaginea răsturnată a unui munte
detonat și deplasat cîțiva kilometri mai încolo.
Iar lacul de acumulare strînge, printr-un sistem
ingenios de captare, toate rîurile și izvoarele
din această zonă a Munților Apuseni. Și așa mai
departe...» (Inginer Pomeanu Vasile, șef ser-
viciu producție).

Reportajul se poate încheia aici. Lăsăm în
seama altor colegi de breaslă să scrie despre
oamenii aceștia temeinici, răbdători, violenți,
intransigenți și aproape fanatici, despre dulgher-
ul Iosif Micloș, care a susținut, împreună cu
brigada sa, întreaga armătură de cofraje a șan-
tierului, despre minerul betonist Isaia Magdaș,
care a turnat în beton armat sociurile rotunde
ale abatajelor subterane, despre minerul arti-
ficier Iosif Pașca, omul care a subminat mun-
tele cu tone de dinamită străpungînd, din a-
proape în aproape, galerii înscrise exact pe
coordonatele proiectanților, despre șoferul To-
ma Fazekas, cu o medie de 8 000—9 000 kilo-
metri pe lună la volanul Tătrei sale, una din cele
mai bine întreținute mașini de pe șantier. Lor li
se adaugă ceilalți meșteri zidari, dulgheri, mineri,
betoniști, electricieni, Mihai Ciubotaru, Mihai
Iano, Gheorghe Compot, Dumitru Avădenei,
Alexandru Baboș, Matei Lazăr, ale căror nume
ar trebui încrustate undeva în beton, într-un
lung șir de inscripții panoramice care să amîn-
tească, prin timp, identitatea celor care au
construit un monument durabil, nu ceva efemer,
ca această pagină de revistă.

La plecare am asistat la un spectacol unic.
Din cauza ploilor masive, potopitoare din ulti-
mele săptămîni, apele lacului de acumulare de
la Tarnița au atins cote neliniștitoare. Și atunci
s-a deschis una din supapele de expulsie a apei.
Jetul de apă amintea Niagara! El survolă, prin-
tr-o superbă curbă aeriană, într-o cascadă de
spumă, vatra vechiului sat de la Tarnița. Oamenii
turnau încă beton la baraj, sus, pe ultimele cote.
Se opreau și priveau spectacolul apei care-și
ieșise brusc din minți. «Trebuie să scădem nive-
lul apei, aici, la Tarnița, cu cîțiva centimetri.
Acum are 512. Trebuie adus la 505. Ca să putem
relua finisajul la «galeria de fugă» de sus, de la
noi, de la Mărișelu.» (Radu Scutelnicu)

Și peste draperia de pulbere fină a apei revăr-
sate izbucni brusc curcubeul. Fără ca toate
acestea să aibă vreo legătură cu simbolul vic-
toriilor noastre de fiecare zi!

ADRIAN DOHOTARU ■

În Berceni, pe o dungă verde a Bucureștiului, într-un loc unde creștea și porumb — plantă pe care o stimez încă din copilărie — este astăzi o platformă industrială. Aici, pe acest atît de nou și din ce în ce mai răspîndit cuvînt — platformă industrială — în 1967 a fost tăiată panglica inaugurală a Uzinei (astăzi numită Întreprindere) de mașini grele-București, uzină căreia i se semnase actul de naștere în urmă cu 5 ani, precis la 11 decembrie 1962.

Cu un colectiv tînăr (media de vîrstă fiind între 23 și 24 de ani), cu oameni veniți din toate părțile (I.M.G.B.-ului i s-au atribuit drept de stabilire în Capitală și un mare număr de locuințe), înfruntînd inerentele greutăți ale începutului, iar mai tîrziu pe acelea ale preluării

televizorul, atît! obișnuit mai mult să se mire, decît să înțeleagă din ce i se spune, în fața unui utilaj de mare performanță, temător de șpan și de flacăra aparatului de sudură, imaginîndu-și uzina ca suma unor mici ateliere în care forfotesc zeci de oameni cu ciocane și clești în mină? Și totuși... Întreprinderea de mașini grele este frumoasă în adevăratul înțeles al cuvîntului și, dacă se va vorbi din ce în ce mai mult de «frumosul industrial», va figura desigur într-o eventuală listă de exemplificări. Pare o corabie de sticlă și beton pe un cîmp de trifoi și flori la umbra pomilor, imagine insolită, recunosc, dar prietenoasă.

— În patru zile și patru nopți am plantat peste 4 000 de pomi, am înverzit uzina! Cel

merge bine, aflăm de «ziua navetistului», zi lunară în care se discută problemele celor 1 200 de muncitori din Valea Dragului și Gorstinari, de viitoarele grădinițe-creșă, ori de baza sportivă în construcție, de tramvaiele 9 și 22 care...

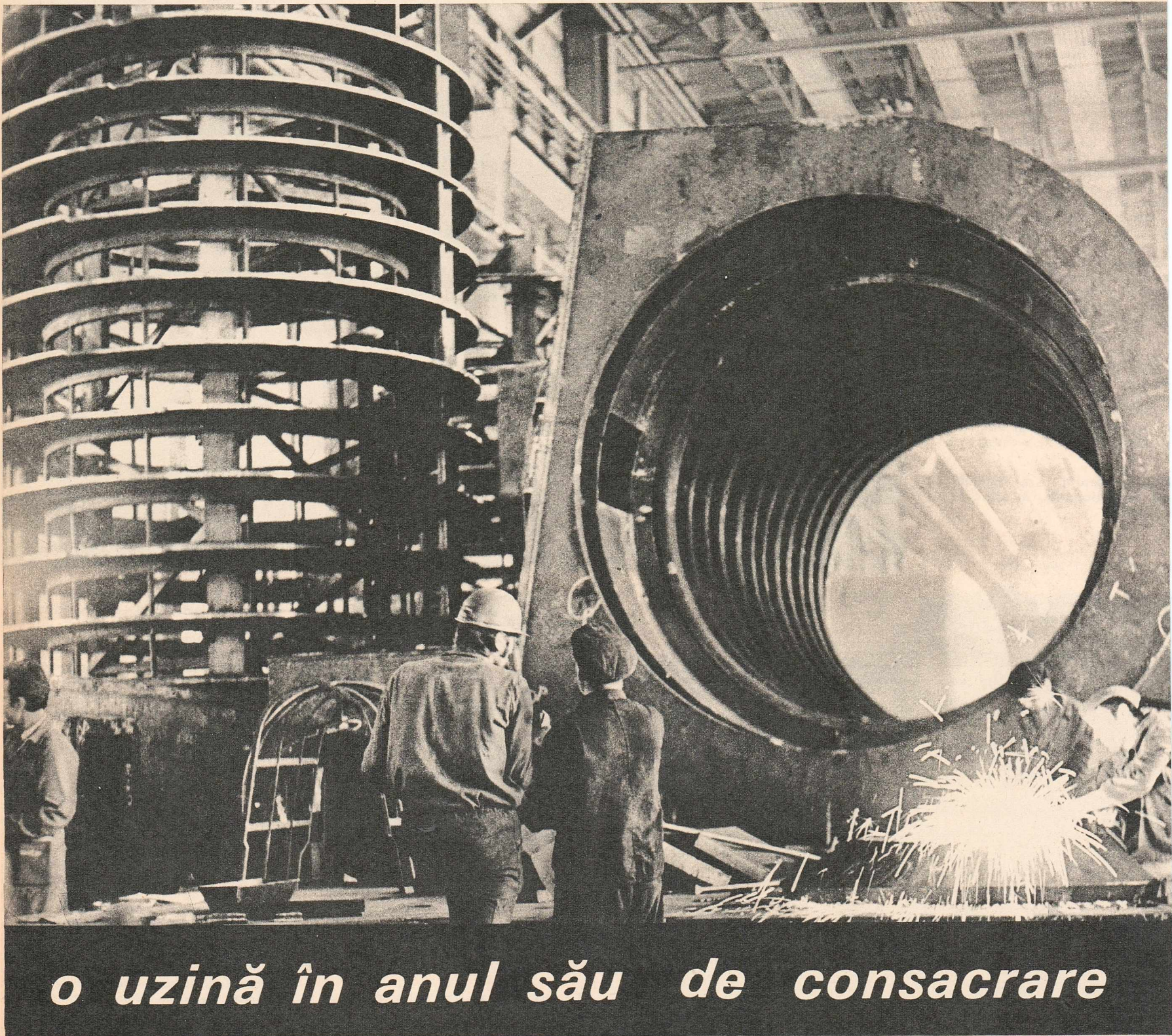
Inițial, I.M.G.B. a fost creată pentru producerea turbinelor însă prin dezvoltarea sa de la an la an i-au revenit sarcini deosebit de mari pentru dotarea unor ramuri ale economiei naționale cu ansamble și subsansamble importate cu bani grei pînă nu demult. Ritmul a fost intens, s-a muncit eroic în amîndouă sectoarele, cald și rece, rezultatele fiind pe măsura acestor eforturi de însușire din mers a tehnicii mondiale la cei mai înalți parametri. Cele două

de păr.

— Ce-nseamnă o greșeală în bani?

— La strungul ăsta cu comandă nă la care se poate găuri pe 27 m lungime șeală pe rotorul de turbină ar însemna tate de milion, dacă nu mai mult.

Încremenesc! În jurul meu muncesc dezinvolți care nu par deloc speriați aflatem, tineri veniți din Rotunda-Olpescu Gh., din Bîrlad, ca Scîngă Vic Dobrogea, ca Onuță Gh., și din Roșioara ca Gurgu Alecu. Băieți care încă își nă genunchii la fotbal, ori scriu în glur carcasă ce aduce cu o rachetă «Ap «Nava lui Dumea. Cosmonaut Uleșan» — Chiar atîta?

o uzină în anul său de consacrare

din mers de noi soluții tehnice, în premieră pe țară, uzina trăiește în acest an — 1974 — anul consacrării sale. Primul care mi-a vorbit despre ea a fost tovarășul Dumitru Gheorghe, prim-secretar al Comitetului de partid al sectorului 5:

— I.M.G.B.-ul este o întreprindere relativ tînără, în continuă dezvoltare, căreia i s-au adăugat și i se vor mai adăuga cu siguranță noi hale. Aici se realizează produse pe care numai cîțiva constructori din Europa le mai fac. Printre acestea amintesc coloana de sinteză. De asemenea și convertizoarele de oțel pentru Galați. Alte utilaje de mare capacitate, unice în țară, sînt liniile de ciment de 3 000 t în 24 de ore, aproape de 4 ori mai productive decît cele cunoscute la noi. Și, bineînțeles, cele 2 turbine de 330 MW trimise la Rogojelu.

Am puține idei în ceea ce privește «tehnica secolului», o uzină mă impresionează mai ales prin dimensiunile hanelor sale de care atîrnă cîte un pod rulant ce-și plimbă cîrligul ca o undiță deasupra unor imense «jucării» mecanice. Privire de profan care deschide și închide

care ne spune asta fără sfială este Beșa Alexandru, secretarul Comitetului P.C.R., bărbat de 45 de ani declarat în urmă cu mai mulți ani suspect de cancer, astăzi considerat «șeful sectorului suflète» de aici.

— Așa este, nici nu știu dacă producem altceva decît noutăți, lucrăm la produse necunoscute, uneori riscăm, la aplicarea unor soluții tehnice tremurăm toți, dar aș vrea să știți că aici, la I.M.G.B., pe lîngă competența, înalta calificare a cadrelor, s-a afirmat mai ales pasiunea fiecăruia pentru ceea ce are de făcut. Aici au venit oameni de peste tot, inimile lor au trebuit strunjite, forjate, și n-a fost ușor, nici nu e ușor să muncești cu oamenii! În asta stau și succesele noastre, dincolo de mașini sînt oameni, tinerii din uzină care abia aici au învățat să umble cu utilaje de mare performanță. Ei sînt, în primul rînd, «noul» de la I.M.G.B. Asta este, oameni noi, concepții noi, sarcini din ce în ce mai mari.

Între două telefoane, tovarășul secretar abia apucă să ne mai spună cîte ceva, notăm sporadic fragmente din viața «sectorului suflète» care

turbine de 330 MW, primele de acest gen în țară și poate în puține țări din Europa, convertizoarele de 150 t pentru Galați, pentru prima dată făcute în țară, coloana de sinteză pentru fabrica de amoniac și îngrășăminte de la Arad, un utilaj extrem de complex, liniile de ciment de 3 000 t/24 h (pînă în 1968 Uzinele «23 August» făceau de numai 800 t/24 h) pentru Fieni, Oghizi și Mintia sînt adevărate performanțe înscrise în istoria atît de scurtă a acestei întreprinderi în care, cum ne spune inginerul Lucian Georgescu, cui îi place munca e bine, nici nu știe cînd se face seara.

— Am plecat cu o marcă, două de oțel și am ajuns astăzi să asigurăm economia națională cu 150, oțeluri speciale, știți. La 1 Mai am sărbătorit în sectorul nostru cald 1 000 000 t de oțel de la înființarea secției noastre de oțelărie.

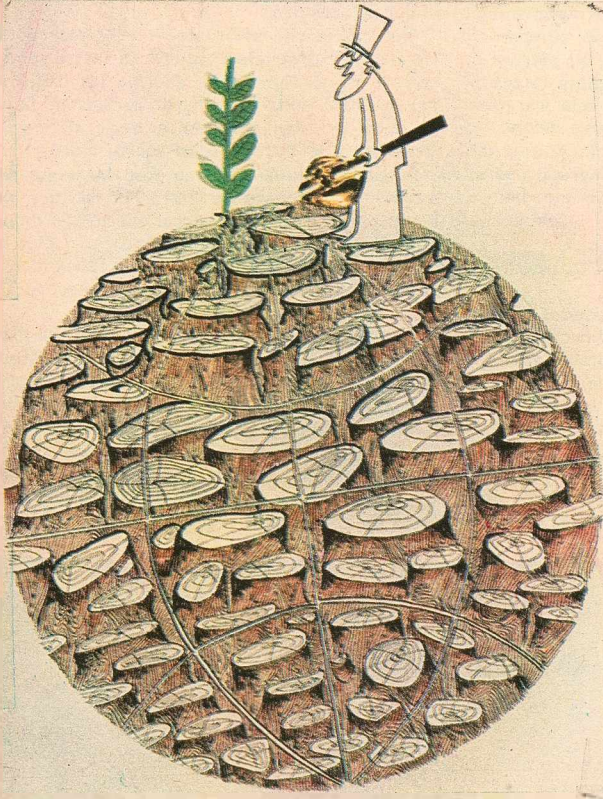
— Toate sînt noi la I.M.G.B., îmi spune locțiitorul secretarului Comitetului de partid, Dumitru Stoica. Și oamenii, și mașinile, și produsele. Nu ai voie să greșești, toleranța aici e de ordinul sutimilor, mai subțire decît un fir

— Da, la noi ciclurile de producție sînt mari, pentru o linie de ciment se muncesc aproape un an, pentru o turbină, de la proiectare pînă la sfîrșit, cam doi ani. Sînt utilaje complexe încît cea mai mică greșeală e nefolositoare.

Trec dintr-o parte într-alta a întreprinderii îmi succed gîtul privind uriașele piese, «asta e un inel de convertizor, ăsta un inel pentru turbina de 150 MW, asta e o piesă care urmăresc degetele unui strungar de înaltă calificare pianotînd pe clapele mașinii.

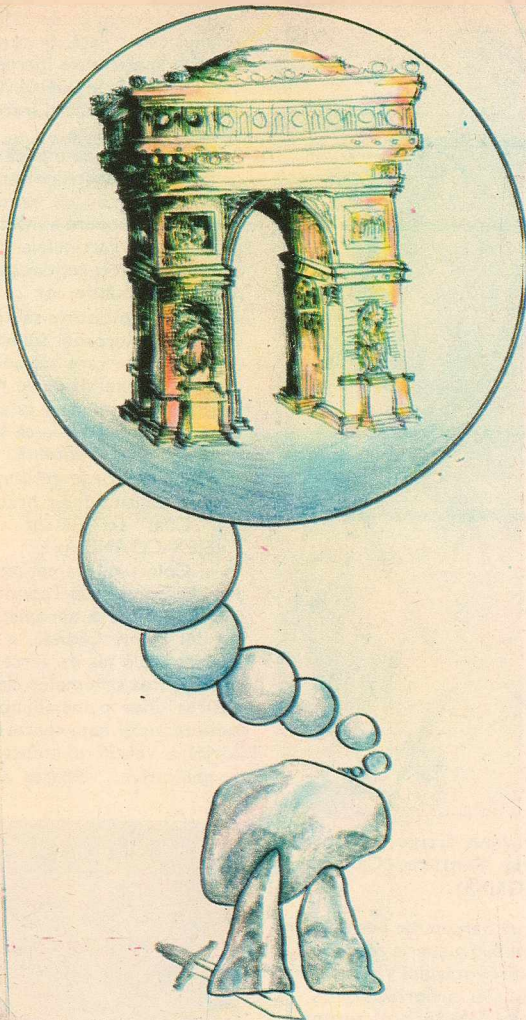
Mă uit la toate astea cu admirație profundă întreprinderea este nouă chiar și pentru mine? — să-mi iasă din cap că aici nu se poate găuri o greșeală, infimă în altă parte, ar costa sute de milioane. Prețul prea scump al unei greșeli o exclude intoleranța ogîndind tehnicitatea a întreprinderii.

IULIAN NEAC

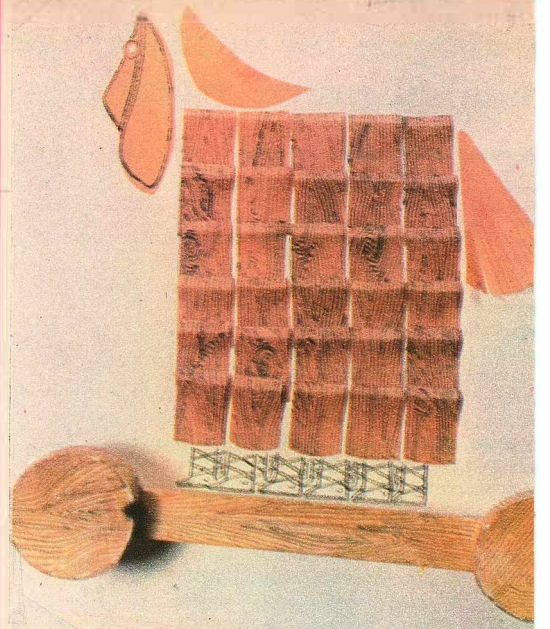
Din codru rupi o rămurea,
Ce-i pasă codrului de ea!

(Coșbuc)

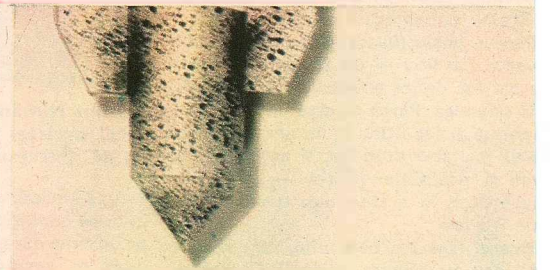
E o lege istorică: învingătorii își însușesc imediat viciile învinșilor.

(Roger Martin du Gard)

Timeo Danaos et dona ferentes.

(Vergiliu)

un băiat din petrila are idei și va avea curînd o expoziție

În urmă cu o săptămînă, sîmbătă, ușa biroului s-a întredeschis și s-a strecurat prin ea un tînăr trăgînd după el două geamantane uriașe, cele mai mari pe care le văzusem pînă atunci, soioase și jerpelite, acoperite cu desene și litere colorate. S-a recomandat Barbu Ion și am să scriu chiar așa, ca la catalog, dintr-un motiv lesne de înțeles; venea tocmai de la Petrila, dintr-o familie de funcționari, mînat de un singur gînd: să deschidă o expoziție la Cenaclul «Flacăra».

Ne-a spus asta celor care ne aflam acolo și a pus locului valizele, le-a cumințit, cu ușurare în glas și în priviri, adăugînd doar că sînt bătrîne și că au făcut al doilea război mondial ca ordonanțe ale unui unchi.

Ne-a repetat ce vrea și noi am rîs, recunosc, convinși că avem în față pe unul dintre cei care cred că au descoperit America. A rîs și el. Apoi s-a apucat să desfacă nodurile de peste geamantane, operație nu simplă, și să scoată lucrările, douăzeci și nouă la număr, nici mai multe, nici mai puține, nici caricaturi și nici grafică, desene militante avînd drept subiect una dintre cele mai actuale și mai grave teme ale omenirii: dezarmarea.

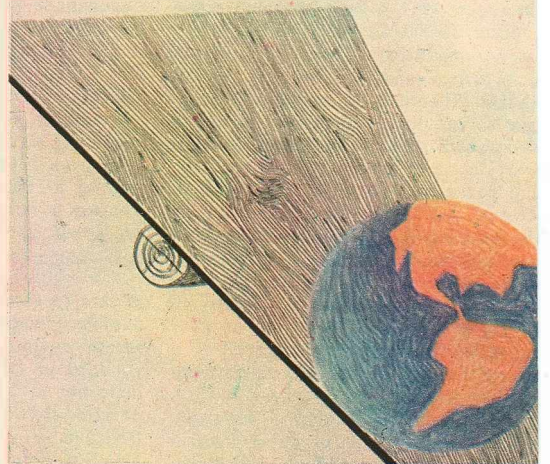
Din prima clipă am simțit, după sensibilitatea și după mintea fiecăruia, că a intrat în cameră un artist.

Am privit înfiorați ceea ce ni s-a părut artă adevărată, de cea mai bună calitate, ceea ce este artă adevărată, iar unul dintre noi a îndrăznit să afirme că, dacă are atîtea idei, Barbu Ion va avea cît de curînd și o expoziție.

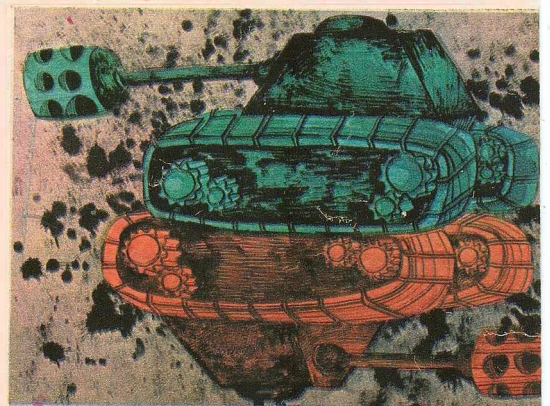
Pînă atunci, iată aici cîteva din desenele militante ale băiatului din Petrila, un băiat sfios de douăzeci de ani, care gîndește să dea la toamnă examen la arhitectură sau, poate, la arte plastice, care a învățat meseria de la pictorul Ion Cirjoi și care este foarte mîndru că se cheamă cum se cheamă, cu numele poetului, chiar dacă — recunoaște — n-are nici un merit în acest botez.

În seara aceea de sîmbătă, neavînd unde să doarmă în București, băiatul s-a întors la Petrila. Desenele lui au rămas în această pagină.

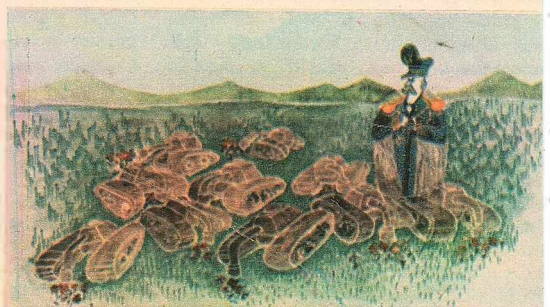
VIDIU IOANIȚOIA ■

Dă-mi un punct de sprijin și voi pune pămîntul în mișcare (Arhime)

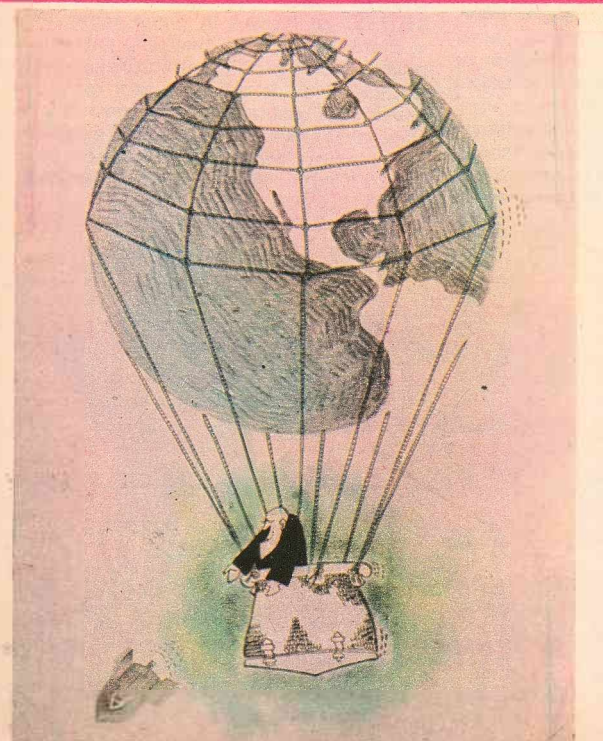
Perpetuum mobile.

Ciobanul care și-a pierdut oile.

(folclor românesc)

Reproduceri color: V. MÎNECA

unul dintre cei care au creat primordialitatea și originalitatea matematicii românești

George Mihoc, născut 7 iulie 1906, Brăila. Absolvă Liceul «Gh. Șincai» din București. Licențiat al Facultății de științe a Universității din București în 1928. Doctor în științe statistice și actuariale, Roma, 1930. Profesor la Școala de statistică, actuat și calcul, înființată și condusă de către Octav Onicescu (1930). Doctor în matematici al Universității din București, 1934. Asistent la catedra de mecanică, apoi de algebră și calculul probabilităților ale Universității din București, 1937. Conferențiar de matematici generale la Facultatea de fizico-chimice, 1942-1946. Profesor la Academia comercială, 1946. Din 1948, profesor șef de catedră la calculul probabilităților și statistică matematică a Facultății de matematică și fizică. În prezent, director al Centrului de statistică al Universității. Decan al Facultății de matematică și fizică (1951-1960); prorector al Universității din București (1960-1963); rector al Universității din București (1963-1968). Membru corespondent al Academiei din 1955; membru titular din 1963. Lucrări mai importante: «Asupra lanțurilor statistice», Paris, 1935, în colaborare cu O. Onicescu; «La dépendance statistique. Chaines et familles de chaines discontinues», Paris, 1937, în colaborare cu O. Onicescu; «Tratat de matematici actuariale» (1943); «Elemente de calculul probabilităților» (1954); «Statistica matematică» (1957), în colaborare cu O. Onicescu. Distincții, decorații: «Profesor emerit» din 1964; Premiul de Stat (1957) pentru «Statistica matematică»; Ordinul Muncii, clasa I; Steaua Republicii, clasa a II-a; Om de știință emerit. Comandor al Ordinului Național pentru Merit, conferit de către președintele Republicii Franceze, Generalul Charles de Gaulle.

Fire blajină. Calm în gest și cuvint. Destinul său de om de știință a fost determinat în mare măsură de întâlnirea cu Octav Onicescu. Între ei, peste 40 de ani de colaborare. L-a ajutat pe profesorul Onicescu să formeze școala românească de calculul probabilităților. A făcut primele cercetări de statistică matematică în România, punând bazele școlii naționale în această disciplină. La Școala de statistică, actuat și calcul a predat cursuri și a efectuat lucrări de matematici actuariale (matematici aplicate la asigurări). În 1943 publică un tratat de matematici actuariale. «Asigurările au, prin natura lor, caracter aleator. Sint joc de noroc între asigurator și asigurat. Se asigură o mașină împotriva accidentelor, de pildă. Dacă nu se produce accidentul, câștigă asiguratorul. În caz contrar, el plătește mai mult decât a încasat. Totul e să existe echilibru între valoarea medie a sumelor încasate și valoarea medie a daunelor plătite. Asiguratul și asiguratorul au aceleași șanse. De fapt, asigurările sint joc de noroc pentru asigurat și o operațiune solidă pentru asigurator. În cazul cind mobilul asigurărilor e studiat cu precizie matematică. La scară întinsă, anumite fenomene se supun «legii sumelor marii». Statistic, fenomenele de masă au stabilitate. Mortalitatea gene-

rală într-o țară, să zicem, e pentru o anumită vîrstă de 9 la mie. Indicele de mai înainte nu face salturi de la an la an. De aceea, operațiunea de asigurare este un lucru sigur pentru societatea de asigurări. Pensia e și ea operațiune de asigurare. Se calculează precis probabilitatea de viață, probabilitatea de moarte și cota ce trebuie plătită, astfel încît, per total, să se ajungă la echilibrarea sumelor încasate și plătite. Teoria asigurărilor se bazează pe calculul probabilităților și pe statistica matematică».

Cea mai importantă dintre creațiile lui Mihoc avea să fie «teoria lanțurilor cu legături complete», realizată împreună cu Onicescu. Achiziție prețioasă pentru psihologie, aflată la baza teoriei învățării. «Procesul de învățare la oameni sau la animale e un proces intimpător. Are evoluție în timp, se succede după legi probabilistice. Americani au făcut următoarea experiență pe șobolani. Un drum în formă de T, mincarea așezată într-unul din capetele T-ului. Animalele de laborator învățau drumul spre hrană mai repede sau mai greu. Aceeași poveste într-o clasă. Profesorul predă, nu toți elevii prind la fel de repede. Se pune întrebarea care-i legea aflată la baza proceselor de învățare. Împreună cu Onicescu am găsit legea ca fiind un lanț cu legături complete». Asta se

întîmplă în 1935. Cercetătorii americani nu vor afla multă vreme despre lucrarea matematicienilor români. Nu vor afla, iar prin 1950 vor încerca să descopere și ei legea guvernanta a procesului de învățare. La început nu-i citau pe Onicescu și Mihoc. Nu din lipsă de probitate științifică. Doar pentru că nu aflaseră despre lucrările lor. După descoperirea acestora, prioritatea celor doi români avea să fie constant recunoscută. Maurice Kennedy, T.E. Harris și Mosteller, toți din Statele Unite, consideră realizările lui Onicescu-Mihoc drept cel mai bun model probabilistic pentru studiul proceselor de învățare. Aplicarea calculului probabilităților în procesul de învățare, cercetarea bazei matematici a procesului de învățare inițiată de către Onicescu-Mihoc avea să fie continuată, în principal, de către elevii acestora, Marius Iosifescu (în prezent, profesor agregat la Sorbona pentru un an de zile) și Radu Teodorescu. Cei doi continuatori au publicat recent, în limba engleză, o lucrare valoroasă care dezvoltă mult teoria lui Onicescu-Mihoc, astfel încît însumînd toate contribuțiile matematicienilor români, străinii recunosc, pe bună dreptate, despre acest domeniu că el aparține, prin primordialitate și originalitate, școlii românești. Onicescu-Mihoc stabiliseră teoria matematică pentru procesele de învățare controlate de către subiecți. Fără intervenția profesorului sau experimentatorului. Iosifescu-Teodorescu au studiat și tradus în teorie procesele de învățare cu profesori sau experimantatori activi. Opera celor patru la care se adaugă și contribuția altor cercetători de la noi este considerată drept contribuția originală cea mai de seamă a probabilităților români la știința mondială. Pe scurt, «teoria proceselor cu legături complete». Pentru pedagogie, important acest fundament matematic în planificarea lecțiilor, în organizarea claselor etc. Numeroși matematicieni îl menționează pe Mihoc alături de cei mai de seamă probabiliști din lume. Maurice Fréchet și B. Hostinsky, A. Blanc-Lapierre și R. Fortet în «Théories des fonctions aléatoires». Numele său figurează și în «Histoire générale des sciences», patronată de René Taton.

I-a plăcut totdeauna mai mult cercetarea științifică decît activitatea didactică. N-o spune direct, deduc. «E o plăcere să lucrezi la Centrul nostru de statistică matematică. Din învățămînt mi-am cerut pensionarea anul trecut. Aici se face cercetare. Aplicare a statisticii matematicii la toate domeniile, de la medicină la calitatea produselor. Un exemplu de aplicare la medicină. Tuberculoza nu se succede după un lanț Markov (lanț ce nu ține seama decît de prezentul, nu și de istoricul fenomenului). Dacă tatăl a fost bolnav de TBC, probabilitatea urmașilor de a face boala depinde și de lucrul acesta. Astfel, evoluția și răspîndirea TBC-ului pot fi analizate probabilistic numai cu ajutorul «legilor lanțurilor cu legături complete», care țin seama și de trecutul fenomenului». Preocuparea pentru aplicarea matematicii în diverse teritorii ale practicii este caracteristică pentru întreaga activitate științifică a lui Mihoc. «O mașină face piese. Mașină perfectă nu există. Dimensiunile pieselor realizate cu cea mai desăvîrșită mașină tot joacă între anumite limite. În timpul mersului mașinii se îe la 20 de piese una și se măsoară. Cite au diametre variabile și între ce limite? Probabilistic se spune astfel. Șapte piese din zece se încadrează în anumite limite, trei nu. Dacă mai mult de trei se situează în afara limitelor, probabilitatea a fost călcată. Mașina s-a dereglat. Avantajul procurat de probabilistică. Mașina merge, controlul se face din mers, nu ajuje mașina să strice sute de mii de piese».

Mihoc e de părere că toată lumea ar trebui deprinsă să gîndească probabilistic. Cele mai multe decizii pe care le luăm în viață sint probabilistice. În fiecare situație individul trebuie să țină cont de numeroși factori cunoscuți și necunoscuți. Cînd se iau decizii economice, la fel. Este necesar să fie studiate felurile variante. Omul nu trebuie să alege orbește în plan individual sau colectiv. Știind la ce să se aștepte cu o anumită probabilitate, o bază probabilistică în subsolul fiecărei hotărîri, face din actul deciziei o opțiune cu mai multe șanse de reușită. «Prognoza, viitorologia sint activități nesigure. Dar ele deschid în fața celui care decide un fel de hartă. Știe, datorită ei, ce se va întîmpla dacă va merge într-o direcție sau alta, știe că un avantaj mai mic, dar posibil într-un procent de 80 la mie, e de preferat unui avantaj excepțional, probabil într-un procent de 1 la mie». În prezent, primele noțiuni de calcul probabilistic se predau abia în ultima clasă de liceu. Mihoc afirmă că inițierea se face tîrziu. O serie de cercetări proprii l-au convins că predarea acestora poate începe mult mai devreme. «Experiențele făcute în jos pînă la clasa a 7-a m-au surprins. Și la vîrstă

aceea copiii sint în stare să judece și încă foarte frumos».

A fost invitat să conferențieze în mu universitare din Europa (Oxford, Paris, Lipsca, Dresda, Copenhaga, Moscova, Bonn, Frankfurt pe Main, Atena, Sofia) despre probleme actuale ale teoriei probabilităților și statisticii matematici.

Legile-limită pentru sumele înălțurii Markov erau una dintre problemele în calculul probabilităților. În 1934 rezolvă printr-o metodă imaginată de timp după aceea, G. Schulz soluționea Germania aceeași problemă. Această aproape coincidență este consacrată Maurice Fréchet cu numele de metodă Schulz. Ulterior, matematicianul român pune împreună cu Onicescu încă o drept cheie problemei menționate.

Mihoc despre Onicescu: «Mare am om de inițiativă. Eram student, el conca 14 ani mai mare ca mine. Savant genziast, o plăcere să lucrezi cu el. În an facultate m-a remarcat și m-a invitat să cAm scris atunci împreună o carte de pentru clasa a doua de liceu. Om de mulidei, foarte atent cu tinerii matematici tați». Ce spune Mihoc despre sine ca «Am încurajat totdeauna pe studenții toți cei foarte dotați i-am luat la Centrul tică matematică. Aveam defectul că aspru la examene. Cred că așa e un de denții află și nu învață. De fapt, nu e un dtru studenții buni, ei învață de plăcere. E pentru studenții slabi, darăștia învață pentru a trece la examene, nu pentru cPînă la urmă din studenții slabi tot nu lucru, așa încît blindețea mea nu i-a p nici pe ei».

A fost administrator la Casa de scriitorilor, precum și la Casa de pen rată) a pictorilor, sculptorilor și compo «Mihai Ralea m-a numit la scriitori. I fiecare scriitor pentru pensie, mulți din aveau bani. Se lîpea un timbru de 1 leu f carte. Scriitorii cu tiraje mari contrib mult, fiecare contribuia în funcție de tirajului. Se mai aplica timbru și pe fiect plar de carte tradusă. Întregul venit astfel reprezenta fondul de pensii care trebu echilibrat cu plățile. Pensiiile erau de c gorii. După valoarea scriitorului. Con administratie acorda o anumită cate pensie după valoarea operei literare. amestecam la rostirea acelor delicate Aparțineau scriitorilor din consiliu. Eu i majoritatea». Bun prieten cu Sadov adversar de șah. «Jucam de două ori p mină. Era ceva mai tare decît mine. De plăcea să jucăm împreună fiindcă învinge jucam și eu destul de bine, nu eram un slab, ceea ce îi mărea satisfacția. Acum joc. Forța nervoasă cerută de șah scade c În plus, nu vreau să mă supăr, fiindcă si rare dacă pierd».

A elaborat și scris peste 130 de lucrăr tante fie prin caracterul lor original, trăsătura lor integratoare, sintetică, matematica lor pe cei interesați de ea. O ca pe o lume exactă și albă în care rațiuni niciodată de suferit. Ca pe o lume care ză perfecțiuni și nu se tulbură de nimic. Îl deopotrivă, o nouă descoperire în acei abstract, alături de farmecul olimpiad matematici pentru elevi, pe care le pre îi place locul unde zvicnesc și speră atîi ligențe tinere. Pierdere de timp pent Mihoc onorează cu vădită plăcere pe cei fiorul ciudat al construcțiilor făcute din p numerelor. «Am certitudinea că învăț neînvățarea matematicii se întîmplă în șc die. Reputata școală de matematică rom s-a născut în primul rînd din seriozitatea mintului matematic liceal, precum și distincțiilor profesori pe care i-am avut și e publicații care a fost mereu «Gazeta mate

A fost rectorul Universității din Bucu vremea sărbătoririi centenarului institu combrie 1964). «În realitate, atunci nu s-c nit doar o sută de ani de la înființarea Univ ci și 270 de ani de învățămînt superior i București. Dovedit a exista încă de pe vr Constantin Brincoveanu. S-a crezut că A din București datează de pe vremea lui Cantacuzino. Istoricii aveau să argumentu înființarea ei de către Constantin Brincov 1694. La început se preda în elina veche. P bine de 150 de ani, Cuza a promulgat l instituire a Universității. Vîrstă învățat superior în Țara Românească depășește f de ani».

ROMULUS BALAI

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 79 500 exemplare

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU